

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

อ.พ. ๒๓/๒๕๔๘ สมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ

ณพ
12
5.4
354.5
2548

จัดทำโดย
กลุ่มงานบริการวิชาการ
สำนักวิชาการ

โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๓ , ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๙

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961156372

ร่างพระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันใช้ประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่าง ๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง w.w.w.parliament.go.th/library/ ผู้ใดนำข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มากำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ - ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๓ , ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘ และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

หน้า

๑. หลักการและเหตุผลแห่งร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	๑
๒. สรุปสาระสำคัญ	๒
๓. ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ กับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ.	๓
๔. รายละเอียดประกอบการจัดตั้งกรมการข้าว	๕
๕. การจัดตั้งกรมการข้าว พ.ศ. ๒๕๔๘	๑๐
๖. ภารกิจกรมการข้าว และสำนักต่าง ๆ	๒๑
๗. กระบวนการผลิตข้าวมาตรฐานเพื่อการส่งออก	๒๒
๘. Roadmap ของการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตข้าว ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๑	๒๓
๙. หน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องกับข้าว	๒๔
๑๐. ประวัติความเป็นมาจากกรมการข้าวสู่สถาบันวิจัยข้าว	๒๗
๑๑. มติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการจัดตั้งกรมการข้าว	๒๙
๑๒. ข้อมูลพื้นฐานข้าว	๓๒
๑๓. ตารางข้าว : เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ปี ๒๕๔๕-๒๕๔๗	๓๕
๑๔. ตารางข้าวรวม (นาปีและนาปรัง) : เนื้อที่ ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ราคาและมูลค่าของผลผลิต ตามราคาที่เป็นเกษตรกรขายได้ ปี ๒๕๓๘ - ๒๕๔๗	๓๖
๑๕. ตารางข้าวนาปี : ไร่ย่อยและปริมาณผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี ๒๕๔๑ - ๒๕๔๘	๓๗
๑๖. ตารางข้าวนาปี : เนื้อที่ ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี ๒๕๓๗ - ๒๕๔๘	๓๙
๑๗. ตารางข้าวนาปรัง : เนื้อที่ ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี ๒๕๓๗ - ๒๕๔๘	๔๐
๑๘. สถานการณ์ข้าวโลก เดือน พฤศจิกายน ๒๕๔๘	๔๑
๑๙. สถานการณ์ข้าวไทย เดือน พฤศจิกายน ๒๕๔๘	๔๕
๒๐. ผลผลิตการค้าข้าวของไทย	๕๔

หลักการและเหตุผลแห่ง
ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อจัดตั้ง
กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เพิ่มมาตรา ๑๙ (๒/๑))

เหตุผล

เนื่องจากข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจไทย แต่ปัจจุบัน
หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องข้าวมีอยู่หลายหน่วยงานและกระจัดกระจายอยู่ตาม
ส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงสมควรให้มีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้นมี
ฐานะเป็นส่วนราชการระดับกรมเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ ให้ครอบคลุม
ถึงการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์
การอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน การส่งเสริม
และเผยแพร่เพื่อพัฒนาชาวนา การแปรรูปและการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว รวมทั้ง
การตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญ

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่...) พ.ศ. ....”

๒. วันบังคับใช้

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๓. ให้เพิ่มความ

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
“(๒/๑) กรมการข้าว”

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
กับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕	ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
	<p>ร่าง พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p> <p>..... ....</p> <p>..... ....</p> <p>..... ....</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม</p> <p>..... ....</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...."</p>	

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕	ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๑๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) สำนักงานรัฐมนตรี (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง (๓) กรมชลประทาน (๔) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (๕) กรมประมง (๖) กรมปศุสัตว์ (๗) กรมป่าไม้ (๘) กรมพัฒนาที่ดิน (๙) กรมวิชาการเกษตร (๑๐) กรมส่งเสริมการเกษตร (๑๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์ (๑๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (๑๓) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (๑๔) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 	<p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕</p> <p>“(๒/๑) กรมการข้าว”</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>	<p>จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อรับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ</p>

รายละเอียดประกอบการจัดตั้งกรมการข้าว*

1. หลักการและเหตุผล

1.1 ความสำคัญของข้าว

ข้าวเป็นอาหารหลักของประชากรโลก และเป็นพืชที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตคนไทย ต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ตลอดจนสามารถสร้างความมั่นคงของประเทศได้ แม้ในภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและประเทศรอบข้าง ประเทศไทยก็ยังสามารถอยู่รอดได้จนปัจจุบัน ซึ่งเชื่อมั่นว่าในอนาคตคนไทยยังสามารถยืนหยัดอยู่ได้ ถ้ายังให้ความสำคัญต่อข้าวต่อไป

ประเทศไทย มีพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เหมาะสมต่อการทำนาปลูกข้าว โดยมีพื้นที่นาปีและนาปรังรวมกัน ประมาณ 65 ล้านไร่ หรือ ร้อยละ 57 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด มีครัวเรือนเกษตรกรทำนา 3.7 ล้านครัวเรือน หรือ ร้อยละ 66 ของครัวเรือนเกษตรกรทุกประเภทในแต่ละปีผลิตข้าวเปลือกได้ประมาณ 27 ล้านตันข้าวเปลือก โดยมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย ร้อยละ 3 ต่อปี ในจำนวนนี้นำไปใช้บริโภคภายในประเทศร้อยละ 57 ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และแปรรูปผลิตภัณฑ์อื่น ๆ 3.4 ล้านตัน และส่งออก 10.2 ล้านตันข้าวสารต่อปี มูลค่า 128,000 ล้านบาท จัดอยู่ในลำดับที่ 3 ของสินค้าภาคการเกษตร แต่เป็นอันดับ 1 ของโลก มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 27 แม้แต่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญกับประเทศไทยในการเป็นผู้นำในด้านการส่งออกข้าวเพื่อป้อนพลเมืองโลกในอีก 20 ปีข้างหน้า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสถึงความสำคัญของข้าวว่า "...ต้องมีการศึกษาข้าว ต้องมีการปลูกข้าวในไทย ให้เพียงพอต่อการบริโภคของประชากร ซึ่งจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ใน 20 ปีข้างหน้า..." นอกจากนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงห่วงใยข้าวและมีรับสั่งหลายครั้งว่า "ข้าวเป็นของจำเป็นของชีวิต เมืองไทยต้องผลิตข้าวได้เยอะ ๆ ให้พอกิน..."

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร เคยได้ให้แนวคิดถึงความสำคัญของข้าวและหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องข้าว ซึ่งหมายถึงรวมถึงการวิจัยและส่งเสริมพัฒนาอย่างครบวงจรการผลิตและแปรรูป ตลอดจนถึงการตลาด น่าจะเป็นหน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่า

ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมึหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของการวิจัยและพัฒนาข้าว ทั้งด้านพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต กำหนดเขตการผลิตข้าว และผลิตเมล็ดพันธุ์รวมทั้งการแปรรูป การส่งเสริมเกษตรกร ความต้องการของผู้บริโภคและตลาดต่างประเทศ เพื่อให้ได้พันธุ์ข้าวและเทคโนโลยีการผลิตที่มีศักยภาพสูงสุดในการให้ผลผลิต และพัฒนาระบบการแปรรูปผลผลิตข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าในอันที่จะเป็นผู้นำในเรื่องข้าวของโลกต่อไป

*ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.2 ความเป็นมาของกรมการข้าว

ระบบการผลิตข้าวของเกษตรกรในระยะแรกของอดีตที่ผ่านมา เป็นการใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมือง ซึ่งให้ผลผลิตต่ำ จนกระทั่งมีการจัดตั้งกรมการข้าว ขึ้นมาในปี พ.ศ. 2496 มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยงานทางด้านการปรับปรุงพันธุ์ข้าว การขยายพันธุ์ข้าว การปรับปรุงการผลิตข้าว การอารักขาข้าว และการใช้วิทยาการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับข้าวไว้ด้วยกัน ตลอดจนมีหน่วยงานด้านการส่งเสริมเผยแพร่ การใช้วิทยาการต่างๆ ทั้งแบบบูรณาการและวิทยาการเฉพาะด้าน มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์ขยายพันธุ์ข้าวในจังหวัดที่สำคัญๆ เพื่อดำเนินการวิจัยและส่งเสริมข้าวในระบบนิเวศต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งมีไม่เฉพาะแต่เกษตรกรที่ผลิตข้าวเพื่อการค้าเท่านั้น แต่ยังเน้นการวิจัยและส่งเสริมเพื่อเกษตรกรที่ผลิตข้าวเพื่อการยังชีพ ซึ่งเกษตรกรเหล่านี้เป็นเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศเกือบทั้งหมดค่อนข้างยากจน อาศัยอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารในพื้นที่สูงและที่ราบของภูมิภาคต่าง ๆ เป็นเกษตรกรระดับรากหญ้าที่แท้จริงของประเทศ มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันไปทำให้มีการใช้ข้าวพันธุ์ดี ที่ให้ผลผลิตสูงมากขึ้นในระบบนิเวศการปลูกข้าวต่าง ๆ

ในระยะต่อมา เมื่อมีการจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตร มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกรมการข้าวและกรมกสิกรรมแล้วยุบรวมเป็นกรมวิชาการเกษตร ในปี 2515 โดยหน่วยงานด้านการวิจัยอยู่ในสังกัดของกรมวิชาการเกษตร แต่ในส่วนของการส่งเสริมเผยแพร่เทคโนโลยีด้านข้าวถูกนำไปจัดอยู่ในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตร

ในปี พ.ศ. 2545 สืบเนื่องจากการที่รัฐบาลในปัจจุบันมีนโยบายให้หน่วยงาน และองค์กรของภาครัฐบาลปรับบทบาท และภารกิจให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศที่เน้นด้านเศรษฐกิจโดยเฉพาะด้านการเกษตรที่เน้นการช่วยเหลือเกษตรกรระดับรากหญ้า การผลิตเพื่อการส่งออกและการแข่งขันในตลาดโลก และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เชิงอุตสาหกรรม ส่งผลให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องปรับบทบาท และภารกิจให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐด้วย การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกรมวิชาการเกษตรจาก 11 กอง 5 สถาบัน และ 8 สำนักวิจัย เป็น 5 กอง 6 สถาบัน และ 13 สำนักวิจัย ส่งผลให้สถาบันวิจัยข้าวซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าวของประเทศ โดยมีองค์กรที่ประกอบด้วยหน่วยงานแบบสหสาขาวิชาการตามโครงสร้างเดิม ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์วิจัยข้าว และสถานีทดลองข้าว จำนวน 27 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานวิจัยในฐานะตัวแทนเขตนิเวศการปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศและมีสวนวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าว งานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการอารักขาข้าว งานผลิตเมล็ดพันธุ์ งานวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและงานวิจัยแปรรูปข้าว ถูกแยกส่วนและกระจัดกระจาย ขณะเดียวกันงานส่งเสริมการผลิตข้าวซึ่งอยู่ภายใต้กรมส่งเสริมการเกษตรก็เป็นหน่วยงานเล็กๆ ระดับแผนกแต่มีภารกิจในการรับช่วงนำเอาผลการวิจัย ไปจัดทำแผนและโครงการเพื่อส่งเสริมเกษตรกรทำนาทั่วประเทศที่มีอยู่ 3.7 ล้านครัวเรือน รวมทั้งต้องประสานงานกับทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับข้าวและเกษตรกร ทำให้ต้องปฏิบัติงานภารกิจที่ใหญ่มาก ขาดการผลักดัน สนับสนุน

ในระดับหน่วยงาน อีกทั้งงบประมาณจำกัดเนื่องจากกรมส่งเสริมการเกษตรต้องรับผิดชอบดูแลส่งเสริมพืชทุกชนิดทำให้เกษตรกรที่ทำนาไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสมกับที่เป็นพลเมืองกลุ่มใหญ่ และสำคัญที่สุดของประเทศ

1.3 ปัญหาและข้อจำกัดของหน่วยงานข้าวปัจจุบัน

ก. ผลกระทบต่องานวิจัย

1. สถาบันวิจัยข้าวมีหน้าที่หลักในการวางแผนงานและโครงการพัฒนาข้าวตลอดจนศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการผลิต ด้านมาตรฐานการผลิตและคุณภาพและด้านเศรษฐกิจข้าวเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบต่อเกษตรกรทั่วประเทศ งานวิจัยด้านการผลิต ต้องดำเนินการในรูปแบบสหสาขาวิชา ประกอบด้วยงานวิจัยด้านพันธุ์ข้าว งานวิจัยด้านการใช้ปัจจัยการผลิต งานวิจัยด้านการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว งานวิจัยด้านวิทยาการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว การใช้ประโยชน์และการแปรรูปข้าวจึงจะได้เทคโนโลยีด้านการผลิตแบบบูรณาการที่สามารถเพิ่มผลผลิตข้าวและเพิ่มมูลค่าการผลิตข้าว

จากโครงสร้างในปัจจุบันงานวิจัยด้านต่างๆ ดังกล่าว จะถูกแยกไปอยู่ในสำนักวิจัยและพัฒนาเฉพาะด้านหลายแห่งด้วยกันทำให้งานวิจัยด้านการผลิตไม่มีความเชื่อมโยงกัน ขาดความต่อเนื่อง

2. ในการดำเนินงานวิจัยด้านต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยการวิจัยและทดสอบในพื้นที่ซึ่งหลากหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีที่แม่นยำและมีความเหมาะสมในพื้นที่ต่างๆ แต่จากโครงสร้างในปัจจุบันหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดำเนินการวิจัยและทดสอบ (ศูนย์วิจัยข้าวและสถานีทดลองข้าวเดิม) ถูกนำไปสังกัดในสำนักวิจัยและพัฒนา เฉพาะพื้นที่ภูมิภาคต่างๆ ทำให้สถาบันวิจัยข้าว ไม่มีความเป็นเอกภาพในการวางแผนและดำเนินการวิจัย ทำให้เกิดความล่าช้าหรือลดประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิจัย

ข. ผลกระทบต่องานส่งเสริม

1. หน่วยงานด้านส่งเสริมการผลิตมีภารกิจในการวางแผนจัดทำโครงการส่งเสริมเกษตรกรให้ปลูกข้าวได้ผลผลิตสูงและคุณภาพดี ให้การสนับสนุนและถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างๆ ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในด้านปัจจัยการผลิต ศัตรูพืชระบาด ฝนแล้ง น้ำท่วม ตลอดจนดูแลด้านผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นหน่วยงานเล็กระดับแผนก ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ทำให้แผนงานโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

2. ขาดองค์กรที่จะช่วยเหลืออย่างเบ็ดเสร็จและเป็นเอกภาพ ด้านเมล็ดพันธุ์ ด้านการเกษตรกรรม ด้านศัตรูพืช ด้านเครื่องจักรกล เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่แยกส่วน โดยไปอยู่ในกรมกองต่างๆ

ค. ผลกระทบต่อเกษตรกร

1. เกษตรกรไม่สามารถรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตแบบผสมผสานได้ ทำให้ศักยภาพในการผลิตลดลง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรเพิ่มขึ้น จากการใช้เทคโนโลยีแต่ละชนิดและเทคโนโลยีเฉพาะด้านที่เกษตรกรนำไปแก้ไขปัญหาหนึ่ง อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่นตามมา ซึ่งมิผลกระทบต่อการผลิตของเกษตรกร

2. การรับเทคโนโลยีของเกษตรกรล่าช้าและอาจไม่ชัดเจนเนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่จะรับเทคโนโลยีไปถ่ายทอดโดยตรง ต้องอาศัยหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร บางครั้งเกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลในรายละเอียด อีกทั้งไม่เป็นหน่วยงานที่บริการความรู้แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

ง. ผลกระทบต่อประเทศชาติ

1. ขาดแกนนำในการวางนโยบายเชิงรุกแบบเบ็ดเสร็จในการผลิตข้าวของประเทศ
2. การใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเทคโนโลยีไม่มีการบูรณาการ ส่งผลให้ประเทศชาติต้องเสียดุลการค้าจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีการนำเข้ามาใช้
3. ไม่มีหน่วยงานดูแลด้านการตรวจสอบและปรับปรุงมาตรฐานข้าวเปลือกในการซื้อขายรองรับเกษตรกรทำให้เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมและต้องเสียโอกาสในการประกอบอาชีพประเทศสูญเสียความสามารถในการแข่งขันเชิงวิชาการและการค้า

1.4 ความสำคัญของกรมการข้าว

กรมการข้าว ตามโครงสร้างใหม่ได้จัดองค์กรและกำหนดแนวทางในการทำงานใหม่เพื่อเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานด้านข้าว มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน บริการแบบครบวงจร ทั้งด้านงานวิจัยส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวรวมทั้งการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรทำนา นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการด้านการผลิตซึ่งรวมถึงการวิจัยและพัฒนาด้านพันธุ์ การอนุรักษ์คุ้มครองพันธุ์และ สิทธิประโยชน์ชาวนา การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและปัจจัยการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้จากข้าว การสร้างมูลค่า การนำเทคโนโลยีด้านต่างๆมาผสมผสานจัดเป็นแผนงานโครงการพัฒนาการผลิตและรวมทั้งดูแลช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการผลิตและการจำหน่ายข้าวเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และถ่ายทอดสู่เกษตรกร รวมทั้งการจัดองค์กรและแนวทางในการดำเนินงานใหม่จะมุ่งเน้นเพื่อความเป็นผู้นำด้านข้าวของประเทศ

1. ด้านการบริหาร มีความเป็นเอกภาพในด้านนโยบาย ทำให้ยกระดับการกำกับ ดูแล และดำเนินงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริการแก่เกษตรกรและประชาชนได้รวดเร็ว และทั่วถึง

2. ด้านการปฏิบัติการ สามารถเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกภารกิจ ให้สอดคล้องต่อเนื่อง เพิ่มประสิทธิภาพในการนำแผนงานไปปฏิบัติและสามารถบริการครบวงจร (one stop service) ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่เป้าหมาย

3. โครงสร้างภายในครบวงจร โครงสร้างภายในสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศของการทำงานมุ่งสู่ความสำเร็จทางวิชาการและแนวทางด้านส่งเสริม ตลอดจนด้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยจัดกลุ่มบุคลากร และมีเครือข่ายในการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากรบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มบทบาทของบุคลากรในการเป็นตัวแทนขององค์กรในพื้นที่เป้าหมาย

4. พัฒนาระบบการทำงานได้อย่างชัดเจนไม่ยุ่งยากซ้ำซ้อนเพราะความรับผิดชอบขององค์กรมีความจำเพาะ สามารถยกระดับมาตรฐานการผลิต และผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อประเทศไทย

5. ลดข้อจำกัดในการบริหารจัดการทรัพยากรสำคัญของประเทศ ได้แก่ บุคลากรและงบประมาณโดยไม่มีความขัดแย้งกันในเชิงภารกิจ

การจัดตั้งกรมการข้าว พ.ศ. 2548 *

1. เรื่องเดิม

1.1 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ศ.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ได้แจ้งให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2547 ทราบว่า ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่งของไทย แต่ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องเกี่ยวกับข้าวหลายหน่วยงาน กระจุกกระจายอยู่ในหลายสังกัด จึงสมควรให้มีการจัดระบบหน่วยงานเหล่านี้ให้มีเอกภาพในการรับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวในมิติต่างๆ ที่มีคุณภาพและมีผลผลิตต่อพื้นที่ที่สูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ข้าว การอนุรักษ์ข้าวไทย ชนิดต่างๆ จึงได้มอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบต่อไป

1.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ประชุมปรึกษาหารือ เห็นพ้องร่วมกันว่า สมควรจัดตั้งหน่วยงานด้านข้าวขึ้นเพื่อทำหน้าที่ดำเนินการด้านข้าวอย่างครบวงจร และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอเรื่องการจัดตั้งหน่วยงานด้านข้าว ใช้ชื่อว่า สำนักงานข้าวแห่งชาติ มีฐานะเป็นกรมต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา

1.3 คณะรัฐมนตรีได้มีการประชุมพิจารณาข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2547 มีมติสรุปได้ดังนี้

(1) อนุมัติในหลักการให้จัดตั้งสำนักงานข้าวแห่งชาติ เป็นหน่วยงานราชการเทียบเท่ากรม

(2) การที่จะนำหน่วยงานต่างๆ ที่มีกิจกรรมด้านข้าวมาจัดตั้งเป็นสำนักงานข้าวแห่งชาติ นั้น มอบหมายให้ ก.พ.ร. ไปพิจารณาความถูกต้องทางด้านกฎระเบียบของทางราชการ

(3) การรวมหน่วยงานตามข้อ (2) ต้องไม่เกิดผลกระทบกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานเดิม

(4) การจัดตั้งต้องไม่เพิ่มอัตรากำลัง

(5) ให้มีคณะกรรมการบริหาร มีหน้าที่กำกับดูแลนโยบาย โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทั้งนี้ ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

1.4 ก.พ.ร.ได้ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณารูปแบบสำนักงานข้าวแห่งชาติ โดยนำเอาข้อมูลโครงสร้างภาครัฐของประเทศอื่นๆ ที่สำคัญมาเป็นแนวทาง ขณะเดียวกันรัฐบาลได้มีนโยบายที่จะปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการในสิ้นปี 2548 ซึ่งทุกกระทรวงจะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างอยู่แล้ว การจัดตั้งสำนักงานข้าวแห่งชาติ จึงได้รับการพิจารณาดำเนินการควบคู่ไปกับการปรับปรุงส่วนราชการอื่น และสมควรที่จะเกิดขึ้นพร้อมๆ กับ โครงสร้างส่วนราชการในภาพรวม

1.5 เนื่องจากข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงทางอาหาร เกี่ยวข้องกับประชากรไทยส่วนใหญ่ของประเทศกว่า 3.7 ล้านครัวเรือน หรือร้อยละ 66 ของครัวเรือนเกษตรกร ประเทศไทยสามารถส่งออกข้าวเป็นอันดับหนึ่งของโลกในระยะกว่ายี่สิบปีที่ผ่านมา ทำรายได้เป็นเงินตราเข้าประเทศเกือบปีละ 100,000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23 ของ GDP สาขาพืช อย่างไรก็ตามการผลิตข้าวของประเทศไทยยังคงมีอยู่มาก เช่น ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ คุณภาพข้าวไม่สม่ำเสมอ ราคาข้าวเปลือกไม่แน่นอน ตลอดจนชาวนาผู้ผลิตส่วนมากยังยากจน องค์กรไม่เข้มแข็ง ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อช่วยเหลือชาวนาในด้านชีวิตความเป็นอยู่ และเพื่อปกป้องมิให้ประเทศไทยถูกช่วงชิงความเป็นผู้นำในการส่งออกข้าว รวมทั้งดำรงไว้ซึ่งขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงวิชาการและการค้าในระดับโลก แต่โดยเหตุที่การปรับโครงสร้างส่วนราชการที่ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ มีขั้นตอนที่ต้องใช้ระยะเวลานานกว่าที่กำหนดไว้ เป็นผลให้การจัดตั้งสำนักงานข้าวแห่งชาติต้องล่าช้าออกไปด้วย กรณีเช่นนี้ ย่อมจะเกิดผลเสียต่อการเร่งรัดนำเอายุทธศาสตร์ข้าวไปดำเนินการแก้ไขปัญหาการผลิตข้าวของประเทศดังกล่าวข้างต้น

1.6 ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ร่วมกับ ก.พ.ร.เสนอร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 โดยเพิ่มการจัดตั้งกรมการข้าว ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนชื่อจากสำนักงานข้าวแห่งชาติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในสถานะขององค์กรและมีชื่อเหมือนกับอดีตซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวนาผู้ปลูกข้าว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดหน่วยงานด้านข้าวเร็วขึ้นเป็นกรณีพิเศษ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2548

เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และให้เสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำเนินการต่อไป

2. วิวัฒนาการของหน่วยงานด้านข้าว

ระบบการผลิตข้าวของชาวนาในอดีตกาล เป็นการใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมือง ซึ่งให้ผลผลิตต่ำ จนกระทั่งมีการจัดตั้งกรมการข้าว ในปี 2496 มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยงานทางด้านการปรับปรุงพันธุ์ข้าว การขยายพันธุ์ข้าว การปรับปรุงการผลิตข้าว การอารักขาข้าว และการใช้วิทยาการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับข้าวไว้ด้วยกัน ตลอดจนมีหน่วยงานด้านการส่งเสริมเผยแพร่วิทยาการ ไปสู่ชาวนา มีการจัดตั้งสถานีทดลองข้าวในจังหวัดที่สำคัญๆ เพื่อดำเนินการวิจัยและส่งเสริมข้าวในระบบนิเวศต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชาวนา ทำให้มีการใช้ข้าวพันธุ์ดี ที่ให้ผลผลิตสูงมากขึ้น

ในสมัยนั้น การแบ่งงานเพื่อจัดตั้งกรมที่ดูแลด้านพืช เป็นเหมือนหน่วยงานด้านสัตว์และปลา กล่าวคือ พิจารณาจากชนิดสินค้าเป็นหลักและรับผิดชอบดูแลเบ็ดเสร็จตั้งแต่ งานวิจัยจนถึงงานส่งเสริม ซึ่งได้มีกรมต่างๆ คือ กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว และกรมกสิกรรม (ดูแลพืชอื่นนอกจากข้าว) ในระยะต่อมา เมื่อมีการจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตร และได้แยกงานส่งเสริมข้าวรวมทั้งพืชอื่นออกจากรวมวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกรมการข้าวและกรมกสิกรรม แล้วยุบรวมเป็นกรมวิชาการเกษตรในปี 2515 โดยหน่วยงานด้านงานวิจัยข้าวอยู่ในสังกัดของกรมวิชาการเกษตร เป็นกองการข้าว (ระยะต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันวิจัยข้าว) แต่ในส่วนของงานส่งเสริมเผยแพร่เทคโนโลยีด้านข้าวถูกนำไปจัดอยู่ในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตร และเป็นเพียงหน่วยงานระดับแผนก

หลังจากนั้น เนื่องจากภารกิจด้านข้าวมีมาก หน่วยงานต่างๆ จึงขยายงานให้ครอบคลุมภารกิจเพิ่มมากขึ้น เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดตั้งกองขยายพันธุ์พืช กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ส่วนกรมวิชาการเกษตรก็ได้จัดตั้งหน่วยงานที่เอาภารกิจเป็นตัวนำอีกหลายแห่ง หน่วยงานเหล่านี้อาจดูเหมือนว่าดูแลพืชทุกชนิดสำหรับภารกิจนั้นๆ แต่ในความเป็นจริงส่วนมากเกี่ยวกับข้าว เช่น กองขยายพันธุ์พืช (ปัจจุบันเป็นสำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืช) เมล็ดพันธุ์พืชที่ผลิตร้อยละ 90 คือ ข้าว สถานการณ์เช่นนี้ ทำให้หน่วยงานข้าวมีมากมาย และแยกกระจายออกไปจนไม่สามารถวางแผนดำเนินงานได้อย่างมีบูรณาการ

ในปี 2545 สืบเนื่องจากการที่รัฐบาลมีนโยบายปรับโครงสร้างภาครัฐ ส่งผลให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องปรับบทบาทและภารกิจให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐด้วยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกรมวิชาการเกษตร ทำให้สถาบันวิจัยข้าวซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าวของประเทศ โดยมีองค์กรที่ประกอบด้วยหน่วยงานแบบสหสาขาวิชาการตามโครงสร้างเดิม ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าวและสถานีทดลองข้าว จำนวน 27 แห่ง ต้องถูกปรับเปลี่ยนไป และเป็นผลให้งานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการอารักขาข้าว งานผลิตเมล็ดพันธุ์ งานวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว และงานวิจัยแปรรูปข้าว ถูกแยกส่วนและกระจัดกระจาย ขาดการประสานงาน ตลอดจนขาดระบบงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันงานส่งเสริมการผลิตข้าวซึ่งอยู่ภายใต้กรมส่งเสริมการเกษตรก็เป็นหน่วยงานเล็กๆ ระดับแผนก แต่มีภารกิจคือการรับช่วงนำเอาผลการวิจัยข้าว ไปจัดทำแผนและโครงการเพื่อส่งเสริมชาวนาทั่วประเทศที่มีอยู่ 3.7 ล้านครัวเรือน รวมทั้งต้องประสานงานกับทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับข้าวและชาวนา แต่ขาดการผลักดัน สนับสนุน อีกทั้งงบประมาณจำกัด เนื่องจากกรมส่งเสริมการเกษตรต้องรับผิดชอบต่อดูแลส่งเสริมพืชทุกชนิด ทำให้ชาวนาไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสมกับที่เป็นพลเมืองกลุ่มใหญ่ และสำคัญที่สุดของประเทศ

3 ปัญหาและข้อจำกัดของหน่วยงานข้าวปัจจุบัน

ก. ผลกระทบต่องานวิจัย

1. สถาบันวิจัยข้าวมีหน้าที่หลักในการวางแผนงานและโครงการวิจัยและพัฒนาข้าวตลอดจนศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการผลิต ด้านมาตรฐานการผลิตและคุณภาพและด้านเศรษฐกิจข้าวเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบต่อชาวนาทั้งประเทศ แต่งานวิจัยด้านการผลิต ต้องดำเนินการในรูปแบบสหสาขาวิชา ประกอบด้วยงานวิจัยด้านพันธุ์ข้าว งานวิจัยด้านการใช้ปัจจัยการผลิต งานวิจัยด้านการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว งานวิจัยด้านวิทยาการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว การใช้ประโยชน์และการแปรรูปข้าว จึงจะได้เทคโนโลยีด้านการผลิตแบบบูรณาการที่สามารถเพิ่มผลผลิตข้าวและเพิ่มมูลค่าข้าว

จากโครงสร้างในปัจจุบันงานวิจัยด้านต่างๆ ดังกล่าว จะถูกแยกไปอยู่ในสำนักวิจัยและพัฒนาเฉพาะด้านหลายแห่งด้วยกันทำให้งานวิจัยและพัฒนาไม่มีความเชื่อมโยงกัน และขาดความต่อเนื่อง

2. ในการดำเนินงานวิจัยด้านต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยการวิจัยและทดสอบในพื้นที่ซึ่งมีระบบนิเวศที่หลากหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีที่แม่นยำและมีความเหมาะสมในพื้นที่ต่างๆ แต่จากโครงสร้างในปัจจุบัน หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดำเนินการวิจัยและทดสอบ (ศูนย์วิจัยข้าวและสถานีทดลองข้าวเดิม) ถูกนำไปสังกัดในสำนักวิจัยและพัฒนา เฉพาะพื้นที่ภูมิภาคต่างๆ ทำให้สถาบันวิจัยข้าว ไม่มีความเป็นเอกภาพในการวางแผนและดำเนินการวิจัย เป็นผลให้เกิดความล่าช้าหรือลดประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิจัยเมื่อเปรียบเทียบกับอดีต

ข. ผลกระทบต่องานส่งเสริม

1. หน่วยงานด้านส่งเสริมการผลิตมีภารกิจในการวางแผนจัดทำโครงการส่งเสริมชาวนาให้ปลูกข้าวได้ผลผลิตสูงและคุณภาพดี ให้การสนับสนุนและถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างๆ ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในด้านปัจจัยการผลิต ศัตรูพืช ระบาด ฝนแล้ง น้ำท่วม ตลอดจนดูแลด้านผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นหน่วยงานเล็กระดับแผนกขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ทำให้แผนงานโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

2. ขาดองค์กรที่จะช่วยเหลืออย่างเบ็ดเสร็จและเป็นเอกภาพ ด้านเมล็ดพันธุ์ ด้านการเกษตรกรรม ด้านศัตรูพืช ด้านเครื่องจักรกล เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่แยกส่วน โดยไปอยู่ในกรมกองต่างๆ

ค. ผลกระทบต่อชาวนา

1. ชาวนาไม่สามารถรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตแบบองค์รวมได้ ทำให้ศักยภาพในด้านการผลิตลดลง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรเพิ่มขึ้น จากการใช้เทคโนโลยีแต่ละชนิด และเทคโนโลยีเฉพาะด้านที่ชาวนานำไปแก้ไขปัญหาหนึ่ง อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่นตามมา ซึ่งมีผลกระทบต่อการผลิตข้าว

2. การรับเทคโนโลยีของเกษตรกรล่าช้าและอาจไม่ชัดเจนเนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่จะรับเทคโนโลยีไปถ่ายทอดโดยตรง ต้องอาศัยหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร บางครั้งเกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลในรายละเอียด อีกทั้งไม่เป็นหน่วยงานที่บริการความรู้แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

3. ขาดหน่วยงานที่ช่วยเหลือดูแลชาวนาด้านการตลาดข้าวที่อยู่ร่วมกัน ทำให้ชาวนามีปัญหาด้านการจำหน่ายผลผลิตข้าว

ง. ผลกระทบต่อประเทศชาติ

1. ขาดหน่วยงานเจ้าภาพในการวางแผนนโยบายและรับผิดชอบปฏิบัติงานเชิงรุกแบบเบ็ดเสร็จในการพัฒนาข้าวของประเทศ

2. การใช้ปัจจัยการผลิตของชาวนาไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเทคโนโลยีไม่มีการบูรณาการ ส่งผลให้ประเทศชาติต้องเสียดุลการค้าจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีการนำเข้ามาใช้เพื่อการเพาะปลูก

3. การไม่มีหน่วยงานดูแลด้านการผลิต การพัฒนาคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงมาตรฐานข้าวเปลือกในการซื้อขาย ทำให้ประเทศสูญเสียความสามารถในการแข่งขันเชิงวิชาการและการค้า ซึ่งอาจมีผลกระทบกับการส่งออกข้าวในอนาคต

4. ลักษณะกรรมการข้าวที่เสนอจัดตั้งใหม่

4.1 วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรนำในการวิจัยพัฒนาและส่งเสริมข้าวเพื่อความมั่นคงของประเทศและสร้างความมั่งคั่งให้แก่ชาวนา รวมทั้งเป็นผู้นำด้านการตลาดข้าวของโลก

4.2 วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเป็นศูนย์รวมกิจกรรมเกี่ยวกับข้าวของประเทศ
- (2) เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้าวิจัย อนุรักษ์และคุ้มครอง พัฒนาพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การแปรรูป และการเพิ่มมูลค่าข้าว
- (3) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการผลิตและการส่งออกของโลก
- (4) เพื่อเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและการบริโภคข้าวไทยให้แพร่หลายและเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ให้เป็นที่ยอมรับของโลก
- (5) เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

4.3 ภารกิจและอำนาจหน้าที่

กรรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจเกี่ยวกับข้าว ครอบคลุมถึงการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน การส่งเสริมและเผยแพร่เพื่อพัฒนาชาวนา การแปรรูป และการจัดการอื่นๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว

รวมทั้งการตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะเพื่อจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าวของประเทศ รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือต่างประเทศในเรื่องข้าว
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมและคุ้มครองพันธุ์ข้าว
- (3) ศึกษา วิจัย ทดลองและพัฒนาเกี่ยวกับพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การอารักขา วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป และมาตรฐานข้าว
- (4) ดำเนินการผลิตและส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าว
- (5) ส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการผลผลิตข้าว รวมทั้งอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว
- (6) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าว
- (7) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาระบบการจัดการผลผลิตข้าว การแปรรูปข้าวและผลิตภัณฑ์ และสนับสนุนการตลาดข้าว

4.4 อัตรากำลัง

จำนวนข้าราชการกรมการข้าวจะมาจาก (1) สถาบันวิจัยข้าว และส่วนราชการที่เกี่ยวกับข้าว กรมวิชาการเกษตร (2) สำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืช และส่วนส่งเสริมการผลิตข้าว รวมทั้งส่วนราชการที่เกี่ยวกับข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร และ (3) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่เกี่ยวกับข้าว โดยเบื้องต้นมีข้าราชการรวม 956 คน

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งกรมการข้าว

กรมการข้าว ตาม โครงสร้างที่เสนอจัดตั้งได้จัดองค์กรและกำหนดแนวทางในการทำงานใหม่เพื่อเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมทั้งการวางแผนการดำเนินงานด้านข้าวให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน มีการบริการแบบครบวงจร ทั้งด้านงานวิจัยส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าว รวมทั้งการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของชาวนา นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการด้านการผลิตและการตลาด ซึ่งรวมถึงการวิจัยและพัฒนาด้านพันธุ์ การอนุรักษ์คุ้มครองพันธุ์และ สิทธิประโยชน์ต่างๆ ของชาวนา การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและปัจจัยการผลิต การนำเทคโนโลยีด้านต่างๆ มาผสมผสานจัดเป็นแผนงาน โครงการพัฒนาการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์และผลิตผลพลอยได้จากข้าว การสร้างมูลค่า ตลอดจนการตลาดและ

การดูแลช่วยเหลือและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านข้าวสู่ชาวนาในด้านการผลิตและการจำหน่ายข้าว เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม นอกจากนี้ ในการจัดองค์กรและแนวทางในการดำเนินงานใหม่ จะมุ่งเน้นเพื่อความเป็นผู้นำด้านข้าวของประเทศ กล่าวคือ

1. ด้านการบริหาร มีความเป็นเอกภาพในด้านนโยบาย ทำให้ยกระดับการกำกับ ดูแล และดำเนินงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้การบริการแก่ชาวนาและประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

2. ด้านการปฏิบัติการกิจ สามารถเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกภารกิจให้สอดคล้องต่อเนื่องและเป็นระบบ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการนำแผนงาน ไปปฏิบัติและสามารถบริการอย่างครบวงจร (one stop service) ครอบคลุมทุกพื้นที่เป้าหมาย

3. โครงสร้างภายในครบวงจร โครงสร้างภายในกรมสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศของการทำงานมุ่งสู่ความสำเร็จทางวิชาการและแนวทางด้านส่งเสริมตลอดจนด้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยจัดกลุ่มบุคลากร และมีเครือข่ายในการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากรบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มบทบาทของบุคลากร ในการเป็นตัวแทนขององค์กรในพื้นที่เป้าหมาย

4. พัฒนาระบบการทำงาน ได้อย่างชัดเจน ไม่ยุ่งยากซ้ำซ้อนเพราะความรับผิดชอบขององค์กรมีความจำเพาะ สามารถยกระดับมาตรฐานการผลิต และผลิตภัณท์จากข้าวให้มีศักยภาพ ดูแลช่วยเหลือชาวนาในทุกด้าน เช่น การตลาด สวัสดิการ เศรษฐกิจพอเพียง วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อประเทศชาติและสังคมไทย

5. ลดข้อจำกัดในการบริหารจัดการทรัพยากรสำคัญของประเทศ ได้แก่ บุคลากรและงบประมาณ โดยไม่มีความขัดแย้งกันในเชิงภารกิจ

6. คำถาม คำตอบที่สำคัญ

6.1 คำถาม การจัดตั้งกรมการข้าว หากมีกรมพืชอื่นบ้างจะเป็นอย่างไร

คำตอบ การจัดตั้งกรมโดยยึดเอาชนิดพืชเป็นหลัก พิจารณาจากความสำคัญ โดยที่ข้าวเป็นพืชหลักของประเทศ มีเกษตรกรส่วนมากเกี่ยวข้อง(3.7 ล้านครัวเรือน หรือร้อยละ 66 ของเกษตรกรไทย) ประเทศไทยส่งออกข้าวเกือบปีละ 1 แสนล้านบาทเป็นอันดับต้น

ของสินค้าเกษตรที่ทำรายได้เข้าประเทศ หนึ่ง ในสมัยปี 2496 เมื่อคราวจัดตั้งกรมการข้าว ครั้งแรก ขุนวิเทศธรรณการ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี ได้อภิปรายในสภานับสนุนว่า “ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่ได้อภิปรายไปเมื่อตะกี้ก็คงเข้าใจประวัติศาสตร์แต่ดั้งเดิมมา ที่ท่านอ้างว่า เราไม่เคยมีกรมการข้าวมาแต่เดิมแล้วก็ยังทำมาได้นั้น ท่านเข้าใจใหม่ว่า ตั้งแต่เดิมนั้น เขาเป็นกระทรวง คือ ข้าวนี้เป็นข้อสำคัญสำหรับประเทศมาตั้งแต่โบราณ ท่านลืมไปแล้วหรือว่า เดิมนั้น กระทรวงใหญ่ของประเทศนี้มีอยู่ 4 กระทรวง คือ เวียง วัง คลัง นา ท่านเห็นใหม่ว่า กระทรวงนาเป็นกระทรวงมาแต่ดั้งเดิม และเรามาทำผิดมาตั้งนานมาแล้ว ค้นไปยุบกระทรวงนา เขาเสียแล้ว ก็เอามาเป็นกองเป็นกองอะไรต่างๆ เหล่านี้คือสิ่งที่จะกลับตั้งเป็นกรมขึ้นเวลานี้นั่นเอง นั่นแหละมันยังไม่ถึงอย่างแก่เลย แก่เขาเป็นกระทรวงนา ท่านเข้าใจใหม่ละ ก็กระทรวงข้าวเรานี่เอง เพราะฉะนั้นเมื่อมาตั้งเป็นกรมการข้าวเหล่านี้ ก็ควรจะสนับสนุน กรมการปลาท่านยังให้เป็นกรมได้ คือกรมประมง ก็ข้าวนี้มันเป็นมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ทำไมจะให้มันเป็นกรมไม่ได้บ้างละ เพราะฉะนั้น กรมการข้าวมันก็เป็นการสมควรที่เราจะให้ท่านเข้าใจว่าต่อไป จะมีเป็นกรมการกล้วย กรมการอ้อย กรมการอะไรต่างๆ เหล่านี้หรือ นั่นก็จำเป็น ถ้างานมันใหญ่ขึ้น และถ้ามันเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ มันก็ควรจะเป็นกรมการกล้วย และกรมการอ้อย ต่างๆ เหล่านี้ได้เหมือนกัน ท่านจะต้องเข้าใจดีว่าการที่เราจะตั้งกรมการอะไรต่างๆ นี้ เราก็ต้องพิจารณาถึงความสำคัญและรายได้ของประเทศเป็นใหญ่ เมื่อมันมีรายได้มากขึ้นและมันมีความสำคัญมากขึ้น อย่าวว่าแต่เพียงเป็นกรมเลย เป็นกระทรวงข้าพเจ้าก็เห็นด้วย.....”

6.2 คำถาม กรมการข้าวเคยมีมาแล้ว ทำไมจึงถูกยุบไป

คำตอบ ในช่วงก่อนปี 2510 มีแนวคิดที่จะรวมงานส่งเสริมจากกรมต่างๆ ในกระทรวงเกษตรฯ ที่ดูแลสินค้าเกษตร ได้แก่ พืช สัตว์ ปลา (คือ กรมการข้าว กรมกสิกรรม กรมปศุสัตว์ และกรมประมง) รวมทั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงฯ จัดตั้งเป็นกรม โดยให้กรมดูแลสินค้าเกษตรเดิมรับผิดชอบเฉพาะงานวิจัย จนกระทั่งได้เกิดกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2510 กรมการข้าว และกรมกสิกรรมจึงรับผิดชอบเฉพาะงานวิจัยซึ่งเล็กลง ดังนั้น ต่อมาจนถึงปี 2515 กรมการข้าวและกรมกสิกรรมจึงยุบรวมกันและเปลี่ยนชื่อเป็น กรมวิชาการเกษตร

6.3 คำถาม การจัดตั้งกรมการข้าว ทำไมจึงไม่ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

คำตอบ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 230 วรรค 2 กำหนดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาได้เฉพาะกรณีการ โอนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีผลเป็นการจัดตั้งเป็นกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ หรือ การรวม หรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีได้จัดตั้งเป็นกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ ทั้งนี้ โดยไม่มีการกำหนดตำแหน่ง หรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น หรือการยุบกระทรวง ทบวง กรมเท่านั้น แต่การจัดตั้งกรมการข้าวเป็นการจัดตั้งกรมขึ้นใหม่มิใช่เป็นการ โอนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีอยู่เดิม ดังนั้น จึงต้องตราเป็นพระราชบัญญัติตามมาตรา 230 วรรคแรก

6.4 คำถาม กรมการข้าวแยกมาตั้งเป็นกรมใหม่ แล้วส่วนราชการที่เหลืออยู่จะแบ่งอย่างไร

คำตอบ ตามแนวคิดการปรับ โครงสร้างภาครัฐ เมื่อแยกส่วนราชการเกี่ยวกับข้าวมาจากกรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว อาจจะมีการรวมกรมทั้งสองเพื่อดูแลรับผิดชอบพืชอื่นๆ นอกจากข้าว

6.5 คำถาม กรมการข้าวที่จัดตั้งขึ้น รวมภารกิจด้านการตลาดหรือไม่

คำตอบ ตามแนวคิดการปรับ โครงสร้างภาครัฐ จะมีการแยกงานตลาดสินค้าเกษตรออกจากกระทรวงพาณิชย์ และให้กระทรวงเกษตรดูแลรับผิดชอบแทน ดังนั้นเมื่อการปรับ โครงสร้างภาครัฐเสร็จสมบูรณ์จะมีงานด้านตลาดสินค้าเกษตรรวมอยู่ในกระทรวงเกษตรฯ ซึ่งเป็นไปได้ที่กรมการข้าวจะดูแลเรื่องการตลาดข้าวด้วย

6.6 คำถาม ชาวนาจะได้รับประโยชน์อย่างไร เมื่อมีกรมการข้าว

คำตอบ ชาวนาจะได้รับการดูแลจากหน่วยงานเดียวทั้งระบบ ตั้งแต่เริ่มต้นการผลิตจนถึงการจำหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลให้ความเป็นธรรมด้านราคาข้าวเปลือก นอกจากนี้ยังเพิ่มงานสวัสดิการต่างๆ ที่แต่เดิมชาวนาไม่เคยได้รับ การพัฒนาอาชีพชาวนา และการตลาด จะมีความสะดวกรวดเร็วเนื่องจากการบูรณาการงานภายในหน่วยงานเดียวกันซึ่งจะทำงานภายใต้ นโยบายเดียวกันแบบเบ็ดเสร็จ

6.7 คำถาม เห็นว่ามีร่างพระราชบัญญัติข้าวแห่งชาติอีก 1 ฉบับ เกี่ยวข้องกับกรมการข้าวอย่างไร

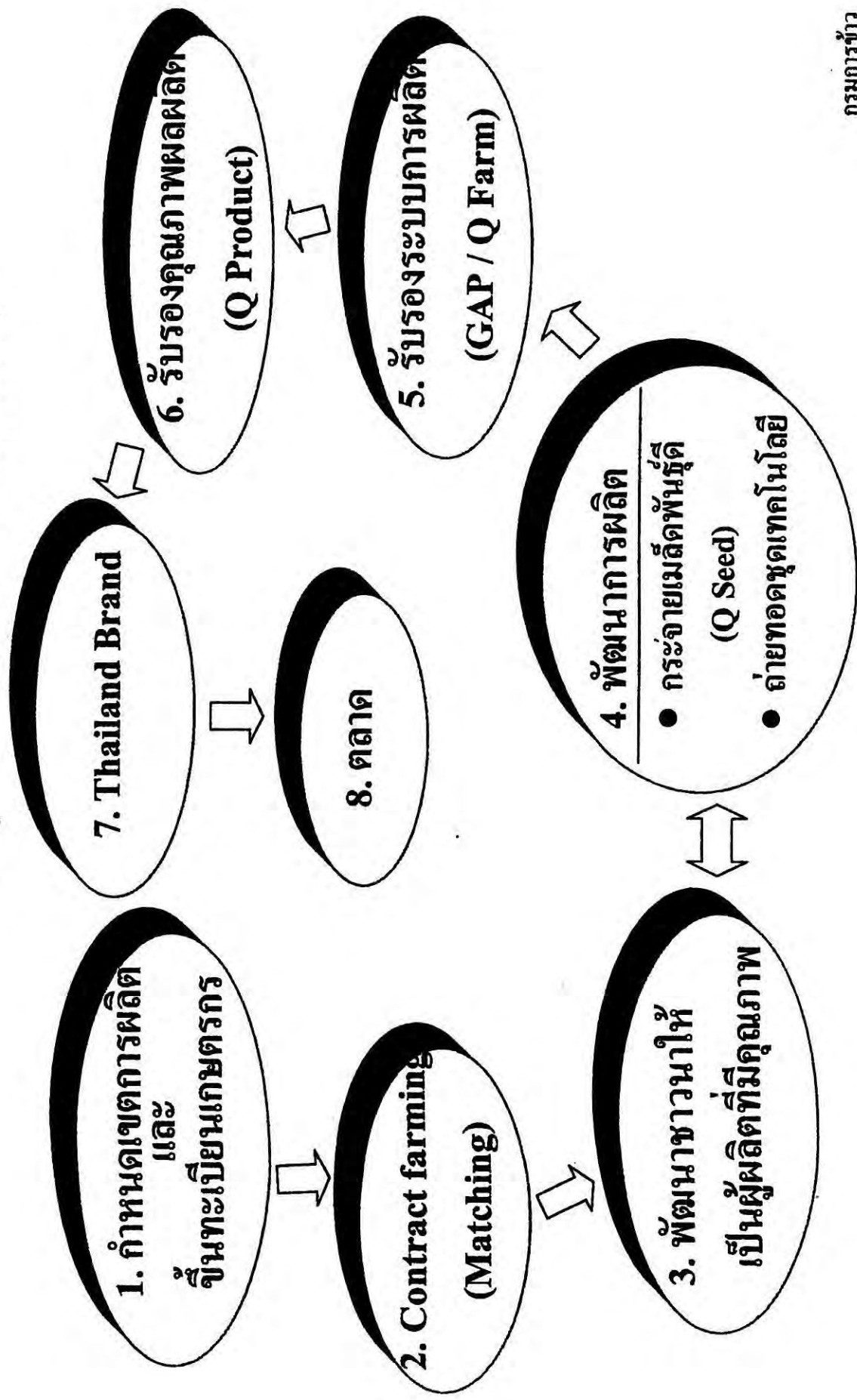
คำตอบ ร่างพระราชบัญญัติข้าวแห่งชาติเป็นความเห็นของ ก.พร.ที่ต้องการเสนอ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2547 ซึ่งต้องการให้มีคณะกรรมการข้าวแห่งชาติ

ในการนี้เพื่อให้คณะกรรมการข้าวแห่งชาติมีอำนาจในการบริหารจัดการเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับการพัฒนาข้าวของประเทศ และสามารถช่วยเหลือชาวนาได้อย่างแท้จริง รวมทั้งเป็นการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับข้าวทั้งหมดที่มีอยู่ในอดีตให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน กระทรวงเกษตรฯ จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งขณะนี้ยังไม่แล้วเสร็จสมบูรณ์ และยังคงมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพิ่มเติม เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาสาระที่เป็นที่พอใจของทุกฝ่ายและเป็นพระราชบัญญัติเพื่อการพัฒนาข้าวของประเทศและสร้างประโยชน์แก่ชาวนาอย่างแท้จริง

กระบวนการผลิตข้าวมาตรฐานเพื่อการส่งออก (หอมมะลิ, ปทุมธานี 1, หอมมะลิอินทรีย์)

Roadmap ของการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมผลิตข้าว ปี 2549-2551

การวิจัยและพัฒนา	พัฒนาชาวนา	พัฒนาการผลิต	สร้างมูลค่าสินค้า	พัฒนาการตลาด
วิจัยและพัฒนา ● ด้านพันธุ์ ● เทคโนโลยี ● Zoning	ส่งเสริมการผลิตข้าว แบบเศรษฐกิจพอเพียง	ปลูกตามเขตพื้นที่ ที่มีศักยภาพ (Zoning) การผลิตและกระจาย เมล็ดพันธุ์	จัดทำตราสัญลักษณ์ สินค้าข้าว ของประเทศไทย	ในประเทศ ● World Rice Expo ● เครือข่ายตลาด
วิจัยและพัฒนา ด้านวิทยาการหลังการ เก็บเกี่ยวและแปรรูป	พัฒนาชาวนา ให้เป็นผู้ประกอบการ ที่มีคุณภาพ	ส่งเสริมการผลิตข้าว ให้ได้มาตรฐาน เพิ่ม % ต้นข้าว หอมมะลิ (head rice) ระบบการผลิต แบบครบวงจร (Contract farming) ตรวจสอบและรับรองระบบ การผลิตและคุณภาพผลิต	พัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตามความต้องการ ของตลาดเฉพาะ ขยายผลการวิจัย ให้อยู่ในรูปแบบเชิงพาณิชย์	ต่างประเทศ ● Road Show ● Franchise ● สร้างพันธมิตร ● คริวไทยสู่ครัวโลก
วิจัยและพัฒนา เครื่องจักรกลการเกษตร	ส่งเสริมสนับสนุน การจัดหาสวัสดิการ ให้กับชาวนา			
วิจัยและพัฒนา ผลิตภัณฑ์	สร้างเสริมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาข้าวไทย			

กรมการค้า
9 พ.ย. 48

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พัฒนาองค์กรและบุคลากรไปสู่ความเป็นเลิศ
ในระดับเทียบเท่าสากล

พัฒนาศูนย์สารสนเทศข้าวอัจฉริยะ (Rice Intelligence Center) ในทุกมิติ

หน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องกับข้าว*

ส่วนราชการ	ภารกิจ	อัตรากำลังที่จะโอน		
		ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้างประจำ
1.กรมวิชาการเกษตร 1.1 สถาบันวิจัยข้าว	1. วางแผนงานและ โครงการพัฒนาข้าวให้เป็นไปตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2.ศึกษา ค้นคว้า วิจัยด้านการผลิต ด้านมาตรฐานการผลิตและคุณภาพ และด้านเศรษฐกิจข้าว	43	36	35
1.2 สำนักวิจัยและ พัฒนาการเกษตร เขตที่ 1-8 -ศูนย์วิจัยข้าว	1. วางแผนงานและ โครงการวิจัยและพัฒนาพืชในพื้นที่รับผิดชอบ 2. ศึกษา วิจัย พัฒนา พืช และทดสอบเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบ 3. ให้บริการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบและรับรองดิน น้ำ พืช ปุ๋ย สารเคมีการเกษตร ผลิตผล ผลิตภัณฑ์พืช และมาตรฐานสินค้าเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบ 4. เป็นศูนย์บริการข้อมูลด้านวิชาการเกษตรให้แก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร ภาคเอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ 5. ถ่ายทอดเทคโนโลยีและให้บริการทางวิชาการในพื้นที่รับผิดชอบให้แก่เจ้าหน้าที่เกษตรกร ภาคเอกชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	367	827	655

* ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ส่วนราชการ	ภารกิจ	อัตรากำลังที่จะโอน		
		ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้างประจำ
2. กรมส่งเสริม การเกษตร 2.1 สำนักขยายเมล็ด พันธุ์พืช	1.ศึกษา พัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงระบบการผลิตและการ จัดการเมล็ดพันธุ์ 2.กำหนดแผน และดำเนินการผลิต เมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจ รวมทั้ง ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ดีและ วิทยาการเมล็ดพันธุ์ 3.ส่งเสริม สนับสนุนภาคเอกชนและ สถาบันเกษตรกรในการผลิตเมล็ด พันธุ์ให้ได้มาตรฐาน	484	7	641
2.2 สำนักส่งเสริมและ จัดการสินค้าเกษตร -ส่วนส่งเสริมการ ผลิตข้าว	1. ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลด้าน เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี และ ประยุกต์เทคโนโลยีการผลิตและ จัดการผลผลิตข้าว 2. กำหนดแนวทางและจัดทำแผน ส่งเสริมการผลิตและการจัดการ ผลผลิตข้าว 3. ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอด องค์ความรู้ด้านการผลิตและการ จัดการผลผลิตข้าว 4. เป็นศูนย์กลางการประสานงานด้าน การส่งเสริมการผลิตและจัดการ ผลผลิตข้าว	14	4	3

ส่วนราชการ	ภารกิจ	อัตราค่าจ้างที่จะโอน		
		ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้างประจำ
3. สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร - สำนักวิจัยเศรษฐกิจ การเกษตร ■ กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจ รัฐพืช ส่วนวิจัย เศรษฐกิจพืชไร่	1. ศึกษา วิเคราะห์วิจัยสถานภาพของ อุตสาหกรรมพืชไร่รวมทั้งระบบ (เฉพาะข้าว) 2. วิเคราะห์ผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเศรษฐกิจและ นโยบายที่มีผลต่อ Supply และ Demand ของสินค้า 3. จัดทำแผนและกำหนดแนวทางการ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	4	-	-
	รวม	912	874	1,334

ประวัติความเป็นมาจากรวมการข้าวสู่สถาบันวิจัยข้าว

การพัฒนาข้าวและการทำนาตามหลักวิชาการเกษตรได้เริ่มขึ้น อย่างจริงจัง ในสมัยรัชกาลที่ 5 เพราะข้าวเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญและมีปริมาณความต้องการมากขึ้น สมเด็จพระปิยะมหาราชจึง โปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าพี่ยาเธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาบดี กระทรวง เกษตรธิการ จัดตั้งนาทดลองรังสิตขึ้นในปี พ.ศ. 2459 โดยมีพระยาโกษากร (ตรี มิลินทสูต) เป็นหัวหน้า เพื่อคัดเลือกพันธุ์ข้าว ตรวจสอบเรื่องวิธีการทำนา ศึกษาเกี่ยวกับการบำรุงดิน แสงหา วิธีการ เพาะปลูกข้าวที่ถูกหลักไปแนะนำเกษตรกร ชาวนา ในการแก้ปัญหา เรื่องการปลูกข้าวและยกระดับ การครองชีพของชาวนาที่ประสบความยากจน จึงนับได้ว่าหน่วยงานนี้เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการ วิวัฒนาการด้านข้าว จนกลายมาเป็นสถาบันวิจัยข้าวในปัจจุบัน

- พ.ศ. 2478 หลังจากจัดตั้งนาทดลองรังสิตได้ 19 ปี กรมเกษตรและการประมงได้กำหนดให้มีแผนกข้าวขึ้นในกองขยายการกสิกรรม โดยผนวกนาทดลองรังสิตเข้ามาอยู่ในสังกัดด้วย
- พ.ศ. 2481 จึงได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกองการข้าว มีหน้าที่บำรุง ส่งเสริมและขยายพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี ออกสู่ชาวนาทั่วประเทศ
- พ.ศ. 2495 กรมเกษตรและการประมงได้รับการเปลี่ยนชื่อเป็นกรมการกสิกรรม
- พ.ศ. 2496 เปลี่ยนชื่อกรมการกสิกรรมเป็นกรมกสิกรรม และเนื่องจากการที่ กองการข้าวต้องรับผิดชอบงานด้านข้าวเพิ่มขึ้นอีกหลายด้าน เช่น บัญชี สารกำจัดศัตรูพืช ตลอดจน เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา เป็นต้น จึงได้สถาปนากองการข้าวขึ้นเป็นกรมการข้าว โดยแยกออกมาจากรวมกสิกรรม เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2496 ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานในสังกัดดังนี้คือ สำนักงานเลขาธิการกรม กองบำรุงพันธุ์ กองวิทยาการ กองวิศวกรรม และกองส่งเสริมและเผยแพร่ กองบำรุงพันธุ์ มีหน้าที่รับผิดชอบงานค้นคว้า วิจัย ปรับปรุงพันธุ์ และผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยในระยะเริ่มแรกแบ่งเป็น 4 แผนก กับอีก 10 สถานีทดลองตามภาคต่าง ๆ
- พ.ศ. 2514 ได้ขยายหน่วยงานในส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้นอีก 11 แห่ง รวมทั้งสิ้นเป็น 21 แห่ง
- พ.ศ. 2515 กรมการข้าวกับกรมกสิกรรมได้มารวมกันเป็นกรมวิชาการเกษตร กองบำรุงพันธุ์ ซึ่งเคยอยู่ในสังกัดกรมการข้าวจึงได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นกองการข้าว ในสังกัดกรมวิชาการเกษตรแทน
- พ.ศ. 2525 ได้มีพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมวิชาการเกษตรขึ้นใหม่กองการข้าว จึงได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งมาเป็นสถาบันวิจัยข้าวโดยในระยะเริ่มแรกแบ่งหน่วยงาน ในส่วนกลางออกเป็น 3 ฝ่าย และ 1 กลุ่มวิชาการ สำหรับในส่วนภูมิภาคประกอบด้วย ศูนย์วิจัยข้าว 6 แห่ง สถานีทดลองข้าว 17 แห่งและสถานีทดลองข้าวไร่และธัญพืช เมืองหนาวอีก 2 แห่ง รวมทั้งสิ้น 25 แห่ง

ปัจจุบัน ได้ปรับเปลี่ยนให้มี ศูนย์วิจัยข้าวเพิ่มขึ้นเป็น 7 แห่ง สถานีทดลองข้าว 16 แห่ง สถานีทดลองข้าวไร่ และธัญพืชเมืองหนาว 2 แห่งและสถานีทดลองข้าวและธัญพืช เมืองหนาว 2 แห่ง รวมทั้งสิ้น 27 แห่ง ส่วนการแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางยังคงเป็นไปตามเดิม

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการจัดตั้งกรมการข้าว

สรุปข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี

ข่าวที่ 10/1

วันที่ 25 ตุลาคม 2548

วันนี้ เมื่อเวลา 08.30 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 2 ตึกสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีหลังใหม่ ทำเนียบรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน การประชุมคณะรัฐมนตรี

นายสุรพงษ์ สืบวงศ์ลี โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นางสาวคันสนีย์ นาคพงศ์ รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และนายदनุพร ปุณณกันต์ รองโฆษกประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ร่วมกันแถลงผลการประชุมคณะรัฐมนตรี ณ ศูนย์แถลงข่าวรัฐบาล ตึกนารีสโมสร ทำเนียบรัฐบาล สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

2. เรื่อง การจัดตั้งกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะรัฐมนตรีพิจารณาการจัดตั้งกรมการข้าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ แล้วมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกรมการข้าวเป็นส่วนประกอบของกรมขึ้นใหม่ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และอนุมัติในหลักการร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็น เรื่องด่วน แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนนำเสนอ สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประสานกับสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อกำหนดรายละเอียดงาน (Job description) และแนวทางการคัดเลือกบุคลากรที่จะ บรรจุแต่งตั้งในกรมการข้าวให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ชี้แจงรายละเอียดเรื่องการจัดตั้งกรมการข้าวในกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องข้าวทั้งระบบ โดยมีภารกิจและการแบ่งส่วน ราชการระดับกรม สรุปได้ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรนำในการวิจัยพัฒนาและส่งเสริมข้าวเพื่อความมั่นคงของประเทศและสร้างความมั่งคั่งให้แก่ชาวนา รวมทั้งเป็นผู้นำด้านการตลาดข้าวของโลก

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเป็นศูนย์รวมกิจกรรมเกี่ยวกับข้าวของประเทศ
- (2) เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้าวิจัย อนุรักษ์และคุ้มครองพัฒนาพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การแปรรูป และการเพิ่มมูลค่าข้าว
- (3) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการผลิตและการส่งออกของโลก
- (4) เพื่อเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและการบริโภคข้าวไทยให้แพร่หลายและเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ให้เป็นที่ยอมรับของโลก
- (5) เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

3. ภารกิจ

- (1) ศึกษา วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การแปรรูปและเศรษฐกิจ
- (2) ส่งเสริม ถ่ายทอดเทคโนโลยีและผลิตเมล็ดพันธุ์
- (3) ดำเนินการในการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน
- (4) คุ้มครองพันธุ์ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ
- (5) อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. การแบ่งส่วนราชการภายในมี 6 สำนัก

- (1) สำนักบริหารกลาง
- (2) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว
- (3) สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว
- (4) สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว
- (5) สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
- (6) สำนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว

ทั้งนี้ ให้โอนภารกิจและอัตรากำลังจากองค์กรเดิมที่มีอยู่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับเรื่องข้าวมากำหนด คือ หน่วยงานในกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำหรับประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดตั้งกรมการข้าว

ก. ต่อหน่วยงาน

- 1) ทำให้การทำงานของหน่วยงานด้านข้าว เป็นไปอย่างมีเอกภาพและเป็นระบบ
- 2) สามารถจัดทำแผน/โครงการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาข้าวให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเบ็ดเสร็จและมีประสิทธิผล
- 3) มีระบบการบริหารงานข้าว ทิศทางการผลิต ตั้งแต่ด้านเทคโนโลยีการผลิตและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยี และบริการข้อมูลข่าวสารสู่เกษตรกรและกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ข. ต่อเกษตรกรผู้ประกอบการและผู้บริโภคข้าว

- 1) สามารถรับรู้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารได้ ถูกต้องและรวดเร็ว เพื่อการวางแผนและการจัดการผลิตข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
- 2) เพิ่มความมั่นคงและยั่งยืนในการประกอบอาชีพ
- 3) ผู้บริโภคได้บริโภคข้าวที่ถูกหลักอนามัยปลอดภัยและมีคุณภาพตามต้องการ

ค. ต่อประเทศชาติ

- 1) มีศักยภาพในด้านการผลิตและการค้าข้าวอย่างยั่งยืน เป็นผู้นำด้านข้าวทั้งด้านวิจัยและการค้าของโลก
- 2) สามารถรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมชาติของชาติ
- 3) ประหยัดงบประมาณที่จะทำงานซ้ำซ้อน

ข้อมูลพื้นฐานข้าว

1. จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)			
นาปี	3,747,816	3,750,256	3,771,867
นาปรัง	426,787	417,321	430,216
2. เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	66.708	66.912	66.512
นาปี	57.175	57.480	57.598
นาปรัง	9.533	9.432	8.914
3. ผลผลิตข้าวเปลือก (ล้านตัน)	27.132	24.977	26.268
นาปี	20.706	18.645	20.380
นาปรัง	6.426	6.332	5.888
4. ผลผลิตต่อไร่ (กก.)			
นาปี	362	324	354
นาปรัง	674	671	661
5. ต้นทุนการผลิต (บาท/ตัน)			
นาปี	5,144	5,924	6,558
นาปรัง	3,581	3,633	4,421
6. แหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ	นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด สุพรรณบุรี พิจิตร นครสวรรค์ พิษณุโลก กำแพงเพชร		
นาปี			
นาปรัง			
7. ช่วงผลผลิตออกมาก	พฤศจิกายน - ธันวาคม เมษายน - พฤษภาคม		
นาปี			
นาปรัง			
8. ส่งออก ข้าวสาร ปริมาณ (ล้านตัน)	7.35	9.99	-
ปริมาณ (ล้านตัน) (ม.ค.-ส.ค.)	4.34	6.34	5.03
มูลค่า (ล้านบาท)	76,699	108,393	-
มูลค่า (ล้านบาท) (ม.ค.-ส.ค.)	44,098	67,136	60,815
9. ใช้ในประเทศ (ล้านตันข้าวเปลือก)	15.338	15.545	15.509
10. ราคาข้าวเปลือก (บาท/ตัน)			
ข้าวหอมมะลิ	6,340	6,460	7,815
ข้าวเปลือกเจ้า 5%	5,072	5,481	6,840
ข้าวเปลือกเจ้า 14-15%	4,699	5,354	6,821
ผลผลิตออกมาก			
ข้าวหอมมะลิ 10% 2 (10%) (บาท/ตัน)	13,761	15,103	16,903
(โดยเฉลี่ย)	479	477	421
ข้าว 5% (บาท/ตัน)	6,185	9,520	11,525
(โดยเฉลี่ย)	198	237	280

ข้อมูลพื้นฐานข้าว

รายการ	2546	2547	2548
1. จำนวนแคว้นเรือน (ครัวเรือน)			
นาปี	3,747,816	3,750,256	3,771,867
นาปรัง	426,787	417,321	430,216
2. เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)			
นาปี	66,708	66,912	66,512
นาปรัง	57,175	57,480	57,598
นาปรัง	9,533	9,432	8,914
3. ผลผลิตข้าวเปลือก (ล้านตัน)			
นาปี	27,132	24,977	26,268
นาปี	20,706	18,645	20,380
นาปรัง	6,426	6,332	5,888
4. ผลผลิตต่อไร่ (กก.)			
นาปี	362	324	354
นาปรัง	674	671	661
5. ต้นทุนการผลิต (บาท/ตัน)			
นาปี	5,144	5,924	6,558
นาปรัง	3,581	3,633	4,421
6. แหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ			
นาปี	นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี		
นาปรัง	ร้อยเอ็ด สุพรรณบุรี พิจิตร นครสวรรค์ พิษณุโลก กำแพงเพชร		
7. ช่วงผลผลิตออกมา			
นาปี	พฤศจิกายน - ธันวาคม		
นาปรัง	เมษายน - พฤษภาคม		
8. ส่งออก ข้าวสาร ปริมาณ (ล้านตัน)	7.35	9.99	-
ปริมาณ: (ล้านตัน) (ม.ค.-ส.ค.)	4.34	6.34	5.03
มูลค่า (ล้านบาท)	76,699	108,393	-
มูลค่า (ล้านบาท) (ม.ค.-ส.ค.)	44,098	67,136	60,815
9. ไร่ในประเทศ (ล้านไร่ข้าวเปลือก)	15,338	15,545	15,509
10. ราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ (บาท/ตัน)			
ข้าวหอมมะลิ	6,940	8,460	7,816
ข้าวเปลือกเจ้านาปี 5%	5,072	5,481	6,840
ข้าวเปลือกเจ้านาปรังความชื้น 14-15%	4,693	5,354	6,824
ราคาส่งออก FOB			
ข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 (เก๋า) (บาท/ตัน)	19,781	19,100	16,909
(ดอลลาร์/ตัน)	479	477	427
ข้าว 5% (บาท/ตัน)	8,185	9,520	11,525
(ดอลลาร์/ตัน)	198	237	290

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

11. ศักยภาพของตัวสินค้า	การผลิต ผลผลิตมีมากเกินความต้องการบริโภคและส่งออก
12. อุปสรรคและปัญหาที่พบ	<p>ในปี : 1. ขาดแคลนน้ำในช่วงเพาะปลูก ผลผลิตต่อไร่ต่ำ</p> <p>2. เกษตรกรใช้พันธุ์เก่าซ้ำหลายปี</p> <p>3. การปลูกข้าวหลายพันธุ์ในแหล่งเดียวกัน ทำให้ผู้ซื้อไม่สามารถ</p> <p>คัดพันธุ์ตามชนิดพันธุ์หรือกลุ่มพันธุ์ที่มีโมลิสใกล้เคียงกัน</p> <p>ทำให้ข้าวสารที่สีออกมาคุณภาพไม่สม่ำเสมอ</p> <p>4. ขาดการใช้เทคโนโลยีการผลิตและหลังการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม</p> <p>ทำให้ข้าวปน (ต้นข้าวต่ำ)</p> <p>5. ยังมีโรคและแมลงระบาด</p> <p>6. มาตรฐานการซื้อขายข้าวเปลือกยังไม่ชัดเจน</p>
12. อุปสรรคและปัญหาที่พบ	<p>นาปรัง : 1. เกษตรกรทำนาหลายครั้งทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์</p> <p>2. โรคแมลงและวัชพืชมีมาก</p> <p>3. มาตรฐานการซื้อขายข้าวเปลือกยังไม่ชัดเจน</p>

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จำนวนปี ปกติ : พ.ศ. - ค.ศ. (ภาคใต้มีเฉพาะวันออก มี.ย.-ก.พ.) เก็บเกี่ยว : ส.ค. - เม.ย.

จำนวนปี ปกติ : พ.ศ. - เม.ย. (ภาคใต้มีเฉพาะวันออก 1 มี.ค.-15 มี.ย.) เก็บเกี่ยว : ก.พ. - ต.ค.

การผลิต				การค้า			
รายการ	2546/47	2547/48	2548/49	รายการ	2546	2547	2548*
1. จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)				1. การค้าของโลก (ด้านต้นข้าวสาร)	27.55	25.73	25.93
- จำนวนปี	3,673,007	3,750,256	3,771,867	2. ส่วนแบ่งการค้าโลก (%)	26.68	38.83	32.78
- จำนวนปีครึ่ง	424,307	409,499	424,384	3. ไร่ในประเทศ (ด้านต้นข้าวสาร)	10.12	10.27	10.24
2. เกษิตเฉพาะปลูก (ด้านไร่)	66.40	66.56	67.21	4. ส่งออก			
- จำนวนปี	56.97	57.65	57.74	ปริมาณ (ด้านต้นข้าวสาร)	7.35	9.99	7.50
ในเขตชลประทาน	13.98	14.57	14.15	มูลค่า (ล้านบาท)	76.70	108.39	90.00
นอกเขตชลประทาน	42.99	43.08	43.59	- ข้าวคุณภาพดี (ด้านต้นข้าวสาร)	4.17	5.78	3.80
- จำนวนปีครึ่ง	9.43	8.91	9.47	ข้าวหอมมะลิ	2.20	2.28	2.20
ในเขตชลประทาน	7.31	6.97	7.37	ข้าว 100%-5%	1.97	3.50	1.60
นอกเขตชลประทาน	2.12	1.94	2.10	- ข้าวคุณภาพปานกลาง - ต่ำ	1.38	1.77	1.70
3. ผลผลิตข้าวเปลือก (ด้านตัน)	29.47	28.56	30.02	(ด้านต้นข้าวสาร)			
- จำนวนปี	23.14	22.67	23.59	- ข้าวเน่า (ด้านต้นข้าวสาร)	1.50	2.23	1.80
ในเขตชลประทาน	7.65	8.00	7.12	- ข้าวเหนียว (ด้านต้นข้าวสาร)	0.29	0.21	0.20
นอกเขตชลประทาน	15.49	14.67	16.47	5. ราคาส่งออก			
- จำนวนปีครึ่ง	6.33	5.89	6.43	- ข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 (ก้ำ)			
ในเขตชลประทาน	4.98	4.68	5.09	(บาท/ตัน)	19,781	19,100	17,000
นอกเขตชลประทาน	1.35	1.21	1.34	(ดอลลาร์/ตัน)	479	477	425
4. ผลผลิตต่อไร่ (กก.)				- ข้าวขาว 5%			
- จำนวนปี	406	393	409	(บาท/ตัน)	8,185	9,520	12,000
ในเขตชลประทาน	547	549	503	(ดอลลาร์/ตัน)	198	237	295
นอกเขตชลประทาน	360	341	378	- ข้าวขาว 25%			
- จำนวนปีครึ่ง	671	661	679	(บาท/ตัน)	7,564	8,944	10,500
ในเขตชลประทาน	682	671	690	(ดอลลาร์/ตัน)	183	223	265
นอกเขตชลประทาน	634	624	640	- ข้าวเน่า 5%			
5. ต้นทุนการผลิต (บาท/ตัน)				(บาท/ตัน)	8,052	9,662	11,700
- จำนวนปี : ต้นทุนรวม	4,587	4,884	5,676	(ดอลลาร์/ตัน)	195	241	294
ต้นทุนผันแปร	4,046	4,326	5,139	6. ผู้ค้าที่สำคัญ			
- จำนวนปีครึ่ง : ต้นทุนรวม	3,633	4,421	4,828	- ข้าวคุณภาพดี ข้าวหอมมะลิ			
ต้นทุนผันแปร	3,044	3,824	4,247	ข้าว 100% - 5%			
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/ตัน)				- ข้าวคุณภาพปานกลาง - ต่ำ			
- จำนวนปี 5%	5,400	6,406	6,600	- ข้าวเน่า			
- ข้าวเปลือกข้าวปรีดรวมชั้น 14-15%	5,354	6,614	6,800	7. ผู้แข่งที่สำคัญ			
7. ผลตอบแทนสุทธิ				- ข้าวคุณภาพดี			
- จำนวนปี (บาท/ไร่)	330	598	378	- ข้าวคุณภาพปานกลาง - ต่ำ			
(บาท/ตัน)	813	1,522	924	- ข้าวเน่า			
- จำนวนปีครึ่ง (บาท/ไร่)	1,153	1,449	1,339				
(บาท/ตัน)	1,721	2,193	1,972				
8. มาตรฐาน							
- มาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย ของ กษ. (ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ ณ 6 พ.ย. 2546 เลขที่ ICS 67.060 ISBN 974-403-194-8)							
- สัญลักษณ์ Q หรือสัญลักษณ์อาหารปลอดภัย ของ กษ.							
- มาตรฐานข้าวไทยและมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย ของ กษ. (ประกาศกระทรวงพาณิชย์ มาตรฐานข้าว พ.ศ. 2540 และข้าวหอมมะลิไทย ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)							

การพัฒนา		
ปีปัจจุบัน	เป้าหมาย	นโยบาย
1. ส่งออกอันดับ 1 ของโลก ตั้งแต่ปี 2522 - 2524 - ถึงปัจจุบัน ซึ่งมากกว่า 20 ปี โดยมี 2547 ส่งออก 10 ล้านตัน มูลค่า 108,393 ล้านบาท มีปริมาณส่วนแบ่งการค้า 38%	1. พัฒนาชาวนาให้เป็นผู้คิดและผู้ประกอบการที่มีคุณภาพ (Smart Farmer) 2. รักษาความเป็นผู้นำในด้านการผลิตข้าวคุณภาพดี และส่งออกเป็นอันดับ 1 ของโลก 3. เป็นศูนย์กลางในการส่งออกข้าวในภูมิภาคเอเชีย 4. สร้างมูลค่าเพิ่มด้านผลิตภัณฑ์ปลายน้ำ เช่น ข้าวบรรจุข้าวทอเทอเรียม Instant food อาหารแช่ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง กระดาษอิตาลี อัญญาภัณฑ์จากถั่วลิสง นมข้าวเจ้า	1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 1.1 กำหนดมาตรการปลูกข้าวที่เหมาะสมตามฤดูฝน/ฤดูแล้ง/ฤดูร้อน การใช้ประโยชน์ หรือถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตตามหลัก GAP 1.2 พัฒนาและวิจัยพันธุ์ปรับปรุงปรับปรุงพันธุ์ 2. การส่งเสริมมูลค่าเพิ่ม 2.1 สร้างกระบวนการเพิ่มมูลค่าของข้าวไทย สัญลักษณ์ความปลอดภัยด้านอาหาร (Q), คราบน้ำมันและผลิตภัณฑ์ข้าวไทย สัญลักษณ์ความปลอดภัยด้านอาหาร (Q), คราบน้ำมันและผลิตภัณฑ์ข้าวไทย (GI) 2.2 สนับสนุนอุตสาหกรรมข้าวไทยการผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวและผลพลอยได้จากข้าว (ฟาง, เมล็ด, รำ, รวงข้าว)
2. 18% ของ GDP เกษตร และ 22.5% ของ GDP พืช 60% ส่งออก และ 40% บริโภคภายในประเทศ		3. ด้านการตลาด 3.1 สนับสนุนรวบรวมกลุ่มทวิภาคีจากชุมชนในสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ 3.1 สร้างพันธมิตรทางการค้ากับประเทศผู้ส่งออก 3.2 การดำเนินงานแลกเปลี่ยนกับประเทศที่ส่งออกข้าว เช่น อินโดนีเซีย อิรัก ฯลฯ
3. มีข้าวเปลือกผลผลิตของชนิดพันธุ์ที่เลือก โดยมีข้าวหอมมะลิที่ดีที่สุดในโลก ผลผลิต 20% เป็นข้าวหอมมะลิ 60% เป็นข้าวเจ้าอื่นๆ และ 20% เป็นข้าวเหนียว		4. จัดพิธีเปิดครบถ้วน 4.1 เพิ่มประสิทธิภาพเมล็ดพันธุ์และกระจายพันธุ์ที่ดีเพิ่มขึ้น 4.2 เพิ่มมูลค่าข้าว จัดเทศกาลปลูกข้าวเฉพาะถิ่นตามภูมิศาสตร์ของข้าวหอมมะลิที่จังหวัดสุรินทร์และบุรีรัมย์ 4.3 สนับสนุนการผลิตข้าวอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่า รักษาทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่ผลิต
4. รัฐมีการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าข้าวไทย		4. จัดพิธีเปิดครบถ้วน

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 1/ กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา, 2/ กรมศุลกากร, 3/ สถานการณ์การค้าแห่งประเทศไทย
หมายเหตุ : * ประมาณการ

ตาราง ข้าว : เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ปี 2545-2547

Table Rice : Harvested area, production and yield of major countries, 2002-2004

ประเทศ	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (1,000 ไร่)			ผลผลิต (1,000 ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (กก.)			Country
	Harvested area (1,000 rai)			Production (1,000 tons)			Yield per rai (Kgs.)			
	2545 2002	2546 2003	2547 2004	2545 2002	2546 2003	2547 2004	2545 2002	2546 2003	2547 2004	
รวม	70,978	70,223	70,642	107,434	107,687	107,228	516	516	516	World
จีน	1,180	1,170	1,175	1,345	1,328	1,300	550	537	516	China
อินเดีย	1,763	2,750,000	2,656,250	1,810	1,800	1,720,000	431	474	440	India
เวียดนาม	724	727,333	737,167	51,400	65,000	62,000	715	700	720	Vietnam
ไทย	318	310	310	37,000	37,000	37,000	558	558	558	Thailand
ฟิลิปปินส์	902	902	902	10,000	10,000	10,000	734	734	768	Philippines
พม่า	1,384	1,384	1,384	1,384	1,384	1,384	430	430	430	Myanmar
บังกลาเทศ	1,500	1,500	1,500	1,780	1,780	1,780	538	538	538	Bangladesh
พม่า	1,800	2,638,889	2,638,889	1,800	14,000	14,000	525	548	548	Myanmar
ลาว	172	18,918	21,000	172	172	172	532	532	532	Laos
กัมพูชา	1,000	10,400	10,400	11,000	11,000	11,000	1,063	1,063	1,063	Cambodia
อื่นๆ	148	148	148	148	148	148	630	630	630	Others

ที่มา : องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ

Source : Food and Agriculture Organization
of the United Nations

หมายเหตุ : 1/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

Remark : 1/ Office of Agricultural Economics

ตาราง ข้าวรวม (นาปีและนาปรัง) : เนื้อที่ ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ราคาและมูลค่าของผลผลิตตามราคาที่เหมาะสมขายได้
ปี 2538-2547

Table Rice (Major and second rice) : Area, production, yield, farm price and farm value, 1995-2004

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (1,000 ไร่) Planted area (1,000 rai)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (1,000 ไร่) Harvested (1,000 rai)	ผลผลิต (1,000 ตัน) Production (1,000 tons)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.) Yield per rai (Kgs.)	ราคา ที่เหมาะสม ขายได้ (บาท/ตัน) Farm price (Baht per ton)	มูลค่าของผลผลิต ตามราคา ที่เหมาะสมขายได้ (ล้านบาท) Farm value (Million baht)	Year
2538	63,353	56,870	22,016	387	4,764	104,884	1995
2539	63,728	57,920	22,332	386	5,522	123,317	1996
2540	64,189	61,955	23,580	381	6,962	164,164	1997
2541	62,698	59,447	22,999	387	5,756	132,382	1998
2542	64,443	62,312	24,172	388	4,679	113,101	1999
2543	66,492	61,820	25,844	418	4,621	119,425	2000
2544	66,272	63,284	26,523	419	4,774	126,621	2001
2545	66,441	60,335	26,057	432	5,096	132,786	2002
2546	66,607	63,709	27,038	424	5,473	147,979	2003
2547	66,394	58,189	24,636	423	6,378	157,128	2004

ข้าวนาปี : ร้อยละและปริมาณผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี 2541 - 2548

ปี	ร้อยละ	เดือน											
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ย.	พ.ย.	ธ.ค.
2541	ร้อยละ	2.85	4.24	6.85	37.00	37.66	6.09	2.67	2.00	0.63	0.01		100.00
	ปริมาณ	531,380	791,411	1,277,970	6,906,177	7,026,459	1,137,379	498,589	372,825	118,253	2,421		18,662,864
2542	ร้อยละ	3.59	6.19	10.72	41.50	28.01	5.74	1.66	2.14	0.43	0.02		100.00
	ปริมาณ	683,550	1,177,586	2,038,873	7,890,693	5,325,917	1,091,344	314,844	407,226	80,922	4,714		19,015,669
2543	ร้อยละ	4.58	5.67	6.84	44.43	28.90	5.61	1.67	1.20	0.90	0.20		100.00
	ปริมาณ	906,465	1,122,483	1,352,975	8,792,342	5,718,481	1,109,335	331,054	236,550	178,740	39,944		19,788,369
2544	ร้อยละ	4.14	4.32	5.38	49.98	27.84	4.04	2.06	1.44	0.72	0.08		100.00
	ปริมาณ	864,419	902,343	1,124,313	10,443,322	5,819,116	843,939	431,029	301,612	150,848	17,617		20,898,558
2545	ร้อยละ	3.80	4.63	4.67	43.34	33.99	4.96	2.59	1.99	0.03	-		100.00
	ปริมาณ	745,986	908,926	916,778	8,508,171	6,672,652	973,709	508,449	390,661	5,889	-		19,631,221

2546	ร้อยละ	4.23	4.92	5.65	45.85	30.16	4.92	2.19	2.03	0.05	-	100.00
	ปริมาณ	884,466	1,028,741	1,181,379	9,586,942	6,306,264	1,028,741	457,915	424,460	10,455	-	20,909,363
2547	ร้อยละ	4.07	4.63	5.25	46.42	30.60	4.63	2.29	1.84	0.27	-	100.00
	ปริมาณ	758,855	863,267	978,867	8,655,044	5,705,394	863,267	426,972	343,069	50,342	-	18,645,077
2548	ร้อยละ	4.17	4.83	5.56	46.04	30.26	4.82	2.16	1.90	0.26	-	100.00
	ปริมาณ	849,859	984,369	1,133,145	9,383,094	6,167,082	982,331	440,215	387,226	52,989	-	20,380,310

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ข้าวนาปี : เนื้อที่ ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2537 - 2548				
ปี	เนื้อที่เพาะ ปลูก	เนื้อที่เก็บเกี่ยว	ผลผลิต	ผลผลิต/ไร่
	(ไร่)	(ไร่)	(ตัน)	(กก.)
2537	56,673,172	51,813,441	13,180,775	322
2538	57,406,991	51,048,191	17,728,617	309
2539	57,291,083	51,523,461	17,721,383	310
2540	56,958,032	54,873,991	18,788,788	330
2541	56,240,320	51,071,571	18,662,861	332
2542	56,582,495	54,721,329	19,015,669	336
2543	57,774,153	53,213,851	19,788,331	343
2544	57,838,005	54,930,800	20,898,558	361
2545	56,907,571	53,851,127	19,631,331	345
2546	57,666,543	54,402,604	20,909,363	362
2547	57,101,166	53,811,177	18,641,977	324
2548	57,838,222		20,380,310	354

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ข้าวนาปรัง : เนื้อที่ ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2537 - 2548				
ปี	เนื้อที่เพาะ ปลูก	เนื้อที่เก็บเกี่ยว	ผลผลิต	ผลผลิต/ไร่
	(ไร่)	(ไร่)	(ตัน)	(กก.)
2537	3,098,191	3,012,759	1,964,597	634
2538	4,303,971	4,250,768	2,949,999	685
2539	5,946,012	5,907,752	4,286,864	721
2540	6,436,596	6,343,186	4,549,755	707
2541	7,231,164	7,080,946	4,791,292	663
2542	6,457,857	6,366,755	4,335,550	671
2543	7,861,056	7,590,812	5,155,743	656
2544	8,717,477	8,693,566	6,055,509	695
2545	8,434,067	8,353,101	5,624,206	667
2546	9,532,669	9,483,083	6,425,614	674
2547	9,431,931	9,306,222	6,331,745	671
2548	8,913,572	8,725,144	5,888,354	661

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์ข้าวโลกเดือนพฤศจิกายน 2548

โดยกรมการค้าต่างประเทศ

1. สถานการณ์การผลิตและการค้าข้าวโลก

ในเดือนพฤศจิกายน 2548 กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ ยังคงผลผลิตข้าวโลกปีการผลิต 2547/48 ไว้ปริมาณ 401.9 ล้านตัน และได้ปรับเพิ่มปริมาณการค้าข้าวโลกเป็น 27.7 ล้านตัน โดย เวียดนามจะส่งออกข้าวเพิ่มเป็น 5.00 ล้านตัน ปากีสถานจะส่งออกเพิ่มเป็น 2.35 ล้านตัน และสหรัฐฯ จะส่งออกเพิ่มเป็น 3.80 ล้านตัน ยกเว้นไทยส่งออกลดลงเหลือปริมาณ 7.25 ล้านตัน

สำหรับผลผลิตข้าวโลกปี 2548/49 กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ จะมีประมาณ 406.1 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.0 โดยผลผลิตข้าวของจีนจะเพิ่มขึ้นจากประมาณการณีก่อนหน้านี้ ขณะที่การบริโภคข้าวโลกจะมีประมาณ 414.2 ล้านตัน ซึ่งสูงกว่าปริมาณผลผลิต 8.1 ล้านตัน สำหรับการค้าข้าวโลกปี 2549 จะมีประมาณ 25.5 ล้านตัน ลดลงจากปี 2548 ร้อยละ 7.9 ทั้งนี้ คาดว่า ในปี 2549 ไทยและเวียดนามจะส่งออกข้าวประมาณ 7.50 ล้านตัน และ 4.50 ล้านตัน ตามลำดับ และรองลงมาได้แก่ สหรัฐฯ ประมาณ 3.8 ล้านตัน อินเดีย ประมาณ 3.5 ล้านตัน และปากีสถาน ประมาณ 2.1 ล้านตัน

ผลผลิต การใช้ การค้า และสต็อกข้าวโลก

หน่วย : ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ผลผลิต	การบริโภค	การนำเข้า	การส่งออก	สต็อกปลายปี
โลกปี 2546/47	391.5	415.6	27.1	27.1	86.0
โลกปี 2547/48 *	401.9	415.1	27.7	27.7	72.8
โลกปี 2548/49 *	406.1	414.2	25.5	25.5	64.6
$\Delta+$ (%)	1.0	-0.2	-7.9	-7.9	-11.3
ประเทศผู้ส่งออกปี 2547/48					
สาธารณรัฐประชาชนจีน	125.4	135.1	0.5	0.8	34.9
อินเดีย	85.3	83.1	-	4.5	8.5
เวียดนาม	22.6	18.5	-	5.0	3.4
ไทย	17.0	9.5	**	7.3	2.0
สหรัฐอเมริกา	7.4	3.8	0.4	3.8	1.2
ปากีสถาน	4.9	2.8	-	2.4	0.1
ประเทศผู้นำเข้าปี 2547/48					

ฟิลิปปินส์	9.4	10.4	1.9	-	4.6
ไนจีเรีย	2.3	NA	1.6	-	NA
อิรัก	NA	NA	1.0	-	NA
อิหร่าน	2.2	3.1	1.0	-	NA
อินโดนีเซีย	34.3	35.9	0.9	-	3.3

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) ณ เดือนพฤศจิกายน 2548 * ปริมาณการณึ่งเบื้องต้น

** การนำเข้าข้าวจากการเปิดตลาดนำเข้าข้าวตามความตกลงองค์การการค้าโลก (WTO)

2. ความเคลื่อนไหวตลาดต่างประเทศที่สำคัญ ดังนี้

ประเทศผู้นำเข้า

ฟิลิปปินส์ ในปี 2548 ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวทั้งสิ้นประมาณ 1,900 ล้านตัน จำแนกเป็นการประมุลนำเข้าข้าวปริมาณ 1,440 ล้านตัน และที่เหลือเป็นการสั่งซื้อข้าวจากเวียดนามโดยตรงประมาณ 0.400 ล้านตัน และเป็นการลงนามความตกลงความช่วยเหลือเงินกู้ระยะยาวจากรัฐบาลสหรัฐฯภายใต้โครงการ PL-480 ประมาณ 0.060 ล้านตัน

ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2548 ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวประมาณ 1,840 ล้านตัน สูงกว่าในช่วงเดียวกันของปี 2547 (0.072 ล้านตัน) ร้อยละ 72 และจะนำเข้าข้าวที่เหลือประมาณ 0.060 ล้านตัน ในช่วง 2 เดือนสุดท้ายของปี 2548 อย่างไรก็ตาม เพื่อเตรียมการสำรองข้าวในสต็อกของรัฐบาลสำหรับการบริโภคในช่วงไตรมาสแรกของปี 2549 NFA จึงประกาศเปิดประมุลนำเข้าข้าวขาว 25% ปริมาณ 350,000 ตัน วันที่ 8 ธันวาคม 2548 แหล่งนำเข้าข้าวจากออสเตรเลีย จีน ปากีสถาน สหรัฐฯ เวียดนาม และไทย กำหนดส่งมอบเดือนมกราคม – มีนาคม 2549

อินโดนีเซีย ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2548 ข้าวในสต็อกของ Bulog ลดลงเหลือประมาณ 1.20 ล้านตัน รัฐบาลจึงอนุมัติให้ Bulog นำเข้าข้าวจากเวียดนามปริมาณ 70,050 ตัน ในเดือนพฤศจิกายน ศกนี้ ซึ่งได้ทำสัญญาซื้อขายข้าวจากเวียดนามดังกล่าวก่อนที่รัฐบาลเวียดนามประกาศห้ามทำสัญญาซื้อขายข้าวตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคมจนถึงปลายเดือนพฤศจิกายน ศกนี้ นอกจากนี้ มีข่าวว่า อินโดนีเซียมีแผนการนำเข้าข้าวเพิ่มเติมอีกปริมาณ 250,000 ตัน ซึ่งในจำนวนนี้จะเป็นการนำเข้าข้าวปริมาณ 130,000 ตัน ในเดือนธันวาคม 2548 ทั้งนี้ เพื่อรักษาระดับปริมาณข้าวในสต็อกของ Bulog และเพื่อใช้ในช่วงเทศกาลคริสมาสต์และปีใหม่ นอกจากนี้ อินโดนีเซียได้ลงนามความตกลงการนำเข้าข้าวจากเวียดนาม (MOU) ปริมาณ 500,000 ตัน นับตั้งแต่ปัจจุบันจนถึง 2550 อย่างไรก็ตาม สมาคมชาวนาของอินโดนีเซียคัดค้านการนำเข้าข้าวดังกล่าว

ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2548 อินโดนีเซียนำเข้าข้าวประมาณ 0.320 ล้านตัน ต่ำกว่าในช่วงเดียวกันของปี 2547 (0.574 ล้านตัน) ร้อยละ 44 ทั้งนี้ วงการค้าคาดว่า ในปี 2548 อินโดนีเซียจะนำเข้าข้าวประมาณ 0.900 ล้านตัน และจะนำเข้าข้าวเพิ่มเติม 0.580 ล้านตัน ในช่วง 2 เดือนสุดท้ายของปี 2548

เกาหลีใต้ ในวันที่ 27 ตุลาคม และ 3 พฤศจิกายน ทางการค้าได้เปิดประมูลนำเข้าข้าวจากจีน ปากีสถาน อินเดีย และไทย รวม 2 ครั้งๆ ละ 50,000 ตัน รวมเป็น 100,000 ตัน เป็นข้าวขาว 5% กำหนดส่งมอบไปยัง ณ ประเทศเกาหลีเหนือ ผลปรากฏว่า ผู้ส่งออกข้าวของไทยได้ชนะการประมูลข้าวดังกล่าว ทั้งนี้ ก่อนหน้านี้ เกาหลีใต้ไม่ประสบผลสำเร็จในการประมูลนำเข้าข้าวจากเวียดนาม เนื่องจากประสบปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพข้าวไม่เป็นไปตามข้อตกลง ประกอบกับเวียดนามได้ประกาศยุติการส่งออกข้าวชั่วคราว

ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2548 เกาหลีใต้นำเข้าข้าวประมาณ 0.121 ล้านตัน สูงกว่าในช่วงเดียวกันของปี 2547 (0.118 ล้านตัน) ร้อยละ 3 ในขณะที่เดียวกันเกาหลีใต้ได้จัดส่งข้าวจากมูลนิธิกัมชานภายในประเทศให้แก่เกาหลีเหนือแล้ว ปริมาณ 400,000 ตัน และจะนำข้าวจากการประมูลดังกล่าวส่งมอบให้เกาหลีเหนือกำหนดภายในสิ้นปี 2548

ญี่ปุ่น ในวันที่ 11 พฤศจิกายน ศกนี้ ทางการค้าญี่ปุ่นได้เปิดประมูลนำเข้าข้าวปริมาณ 120,000 ตัน ผลปรากฏว่า ทางการค้าได้ตกลงซื้อข้าวเมล็ดปานกลางและปลายข้าวจากสหรัฐฯ ปริมาณ 65,000 ตัน และตกลงซื้อปลายข้าวเหนียวและปลายข้าวเอวันเล็สจากไทย ปริมาณ 42,000 ตัน รวมทั้งตกลงซื้อข้าวเมล็ดปานกลางและปลายข้าวจากประเทศทั่วไปปริมาณ 13,000 ตัน นอกจากนี้ในวันที่ 16 ธันวาคม ศกนี้ ทางการค้าญี่ปุ่นจะเปิดประมูลนำเข้าข้าวแบบ Simultaneous Buy and Sale (SBS) ปริมาณ 25,000 ตัน กำหนดส่งมอบเดือนมีนาคม - เมษายน 2549

ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2548 ญี่ปุ่นนำเข้าข้าวประมาณ 0.670 ล้านตัน สูงกว่าในช่วงเดียวกันของปี 2547 (0.640 ล้านตัน) ร้อยละ 5 และวงการค้าคาดว่า ในปี 2548 ญี่ปุ่นจะนำเข้าข้าวประมาณ 0.700 ล้านตัน

ไต้หวัน ในวันที่ 2 พฤศจิกายน 2548 ทางการค้าไต้หวันได้เปิดการประมูลซื้อข้าวกล้องเมล็ดปานกลางปริมาณ 17,000 ตัน ผลปรากฏว่า ทางการค้าไต้หวันได้ตกลงรับซื้อข้าวดังกล่าวจากสหรัฐฯ และในวันที่ 14 พฤศจิกายน ศกนี้ ทางการค้าเปิดประมูลนำเข้าข้าวเมล็ดปานกลางรวมปริมาณ 34,500 ตัน ข้าวเมล็ดสั้น ปริมาณ 2,400 ตัน รวมทั้งให้เสนอประมูลนำเข้าใหม่สำหรับข้าวเหนียวเมล็ดยาวและเมล็ดสั้น ปริมาณ 3,000 ตัน และ 600 ตัน ตามลำดับ

ในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2548 ไต้หวันนำเข้าข้าวประมาณ 0.050 ล้านตัน ต่ำกว่าในช่วงเดียวกันของปี 2547 (0.106 ล้านตัน) ร้อยละ 53 ซึ่งไต้หวันนำเข้าข้าวเมล็ดสั้นจากสหรัฐฯ เป็นส่วนใหญ่ วงการค้าคาดว่า ในปี 2548 ไต้หวันจะนำเข้าข้าวประมาณ 0.125 ล้านตัน และจะเปิดประมูลนำเข้าข้าวเป็นระยะๆ

ประเทศผู้ส่งออก

เวียดนาม ในเดือนพฤศจิกายน 2548 ผู้ส่งออกได้เรียกร้องทางการให้ยุติการห้ามส่งออกข้าว เนื่องจากปัจจุบันผู้ส่งออกมีข้าวค้างในโกดังประมาณ 0.6 ล้านตัน และจะเพิ่มเป็น 1.0 ล้านตัน ในเดือนธันวาคม ศกนี้ ซึ่งเพียงพอสำหรับส่งมอบข้าวให้แก่อินโดนีเซีย 0.30 ล้านตัน และการประมูลของข้าวฟิลิปปินส์ ปริมาณ 0.35 ล้านตัน ซึ่งกำหนดส่งมอบในช่วงไตรมาสแรกของปี 2549

อย่างไรก็ตาม มาตรการห้ามทำสัญญาซื้อขายข้าวของรัฐบาลจะสิ้นสุดลงในเดือนพฤศจิกายน ศกนี้ ผู้ส่งออกจึงเริ่มหาคำสั่งซื้อข้าวล่วงหน้าสำหรับส่งออกข้าวในปี 2549 โดยเฉพาะอย่างยิ่งฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ VINAFOOD ของเวียดนามจะเข้าร่วมการประมูลข้าวของฟิลิปปินส์ โดยจะยื่นซองประกวดราคารับซื้อข้าว ในส่วนของหน่วยงานของภาครัฐบาล ในวันที่ 8 ธันวาคม ศกนี้ และคาดหวังว่า จะชนะประมูลขายข้าวให้ฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ มีข่าวว่า รัฐบาลเวียดนามจะเสนอเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกโดย เนื่องจากเวียดนามมีความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกข้าว

ในช่วง 10 เดือนของปี 2548 (ม.ค. - ต.ค.) เวียดนามส่งออกข้าวประมาณ 4.862 ล้านตัน สูงกว่าในช่วงเดียวกันของปี 2547 (3.836 ล้านตัน) ร้อยละ 27 และวงการค้าคาดว่า ในปี 2548 เวียดนามจะส่งออกข้าวได้สูงถึง 5.000 - 5.300 ล้านตัน ซึ่งจะสูงสุดเป็นประวัติการณ์

ผลผลิต การค้าข้าวของโลก

หน่วย : ล้านตันข้าวสาร

	ปี 43/44	ปี 44/45	ปี 45/46	ปี 46/47	ปี 47/48*	ปี 48/49*	$\Delta_{\pm}(\%)$
ผลผลิต	398.7	399.1	377.4	391.5	401.9	406.1	+1.0
บริโภค	394.6	410.1	406.5	415.6	415.1	414.2	-0.2
ปริมาณการค้า	24.4	27.8	27.6	27.1	27.7	25.5	-7.9
สต็อกข้าว	150.3	139.3	110.2	86.0	72.8	64.6	-11.3

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ * ข้อมูลประมาณการณเบื้องต้น ณ พฤศจิกายน 2548

สำนักบริหารการค้าธัญพืชและสินค้าข้อตกลง

กรมการค้าต่างประเทศ

ธันวาคม 2548

สถานการณ์ข้าวไทยเดือนพฤศจิกายน 2548

โดยกรมการค้าต่างประเทศ

1. การผลิตข้าวปี 2548/49

ในเดือนพฤศจิกายน 2548 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประมาณการว่า ในฤดูกาลผลิตปี 2548/49 (เบื้องต้น) ผลผลิตข้าวของไทยจะมีประมาณ 29.914 ล้านตันข้าวเปลือก จำแนกเป็นข้าวนาปี ประมาณ 23.394 ล้านตันข้าวเปลือก และข้าวนาปรังประมาณ 6.520 ล้านตันข้าวเปลือก เมื่อเทียบกับฤดูกาลผลิตปี 2547/48 ผลผลิตข้าวโดยรวมจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 ข้าวนาปีและข้าว นาปรังจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 และ 10.7 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากมีมรสุมพัดผ่านในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม 2548 ฝนตกที่ตกลงมาช่วยบรรเทาความแห้งแล้งในช่วงเพาะปลูกข้าวนาปี รวมทั้งช่วยเพิ่มระดับน้ำในเขื่อนสำคัญ ซึ่งเอื้อต่อการเพาะปลูกข้าวนาปรัง

ในส่วนของผลผลิตข้าวหอมมะลิจะมีปริมาณมากซึ่งเป็นผลมาจากการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาลยังคงกำหนดราคาการรับจำนำข้าวหอมมะลิไว้สูง ส่งผลให้เกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งปลูกข้าวเหนียวไว้เพื่อบริโภคบางส่วน ได้หันไปปลูกข้าวหอมมะลิเพื่อการค้าและซื้อข้าวเหนียวบริโภคแทนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ข้าวเปลือกส่วนใหญ่ที่ออกสู่ตลาดในช่วงเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา มีความชื้นค่อนข้างสูง เนื่องจากมีฝนตกในหลายพื้นที่ จึงทำให้ราคาข้าวเปลือกโดยทั่วไปลดลงบ้าง

2. การส่งออก/ราคาข้าว

2.1 กระทรวงพาณิชย์กำหนดเป้าหมายการส่งออกข้าวในปี 2548 ปริมาณ 8.5 ล้านตัน มูลค่า 2,550 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ราคาส่งออกเฉลี่ยตันละ 300 เหรียญสหรัฐฯ)

2.2 ในช่วงเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2548 การส่งออกข้าวมีปริมาณประมาณ 6.64 ล้านตัน มูลค่าประมาณ 2,060 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และราคาส่งออกเฉลี่ยตันละ 310 เหรียญสหรัฐฯ เมื่อเทียบกับในช่วงเดียวกันของปี 2547 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกข้าวในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ ดังกล่าวลดลงร้อยละ 28 และ 17 ตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละ 78 และ 81 ของเป้าหมายการส่งออกข้าวตามลำดับ ข้าวที่ส่งออกดังกล่าวเป็นข้าวหอมมะลิไทย 1.983 ล้านตัน มูลค่า 759 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (29,968 ล้านบาท) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 และ 37 ของปริมาณและมูลค่าการส่งออกข้าวทั้งหมด

2.3 เดือนธันวาคม 2548 คาดว่า ตลาดแถบเอเชียโดยเฉพาะจีนจะยังคงมีความต้องการข้าวหอมมะลิฤดูใหม่อย่างต่อเนื่องเนื่องจากเป็นช่วงใกล้เทศกาลคริสต์มาสและเทศกาลปีใหม่ อย่างไรก็ตาม คำสั่งซื้อข้าวขาวและข้าวหนึ่งจะมีปริมาณไม่มากนัก เนื่องจากราคาข้าวของไทยยังคงสูง ผู้ซื้อจึงหันไปสั่งซื้อข้าวจากเวียดนาม ซึ่งทางการเวียดนามจะอนุญาตให้ผู้ส่งออกสามารถทำสัญญาซื้อขายข้าวใหม่ๆ ดังนั้น ในเดือนธันวาคม 2548 คาดว่า

การส่งออกข้าวจะประมาณ 0.60 ล้านตัน และการส่งออกข้าวทั้งปี 2548 จะมีประมาณ 7.2 ล้านตัน

3. การเปิดตลาดนำเข้าข้าวตามพันธกรณีองค์การการค้าโลกและการดำเนินการในส่วนของการการค้าต่างประเทศ

3.1 ไทยได้ประกาศเปิดตลาดนำเข้าข้าวตามความตกลงการเกษตรขององค์การการค้าโลก (WTO) ปี 2548 ปริมาณ 249,757 ตัน และในช่วงเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2548 ได้มีการออกหนังสือรับรองการนำเข้าข้าวจำนวน 1,389.20 ตัน สูงกว่าในช่วงเดียวกันของปี 2547 (1,001.84 ตัน) ร้อยละ 36.5

3.2 ในปี 2548 กรมการค้าต่างประเทศได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการส่งออกข้าว ดังนี้

1) จัดคณะผู้แทนการค้าร่วมภาครัฐและภาคเอกชนเดินทางไปเจรจาเพื่อขยายตลาดข้าวไทยในภูมิภาคสำคัญ ได้แก่ ตลาดเอเชีย (สาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์ และฮ่องกง) ตลาดตะวันออกกลาง (ดูไบ อหรับเอมิเรตส์ กาตาร์ และอิหร่าน ตลาดอเมริกา (ชิคาโก และโตรอนโต) ตลาดยุโรป (ยุโรปตะวันออก รัสเซีย และยูเครน) และตลาดแอฟริกา (แอฟริกาใต้ โมซัมบิก แคนเมอรูน กาบอง ไนจีเรีย เซเนกัล และกานา) รวมทั้งจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ข้าวหอมมะลิไทยในตลาดดังกล่าวควบคู่กันไป ทั้งนี้ ในช่วงเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2548 กรมการค้าต่างประเทศได้จัดคณะผู้แทนการค้าเดินทางไปตลาดต่างประเทศ ดังนี้

ระยะเวลา	ประเทศ	กิจกรรมสำคัญ/ผลการดำเนินการ
20-23 2548	ก.พ. สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	จัดคณะผู้แทนการค้าเข้าร่วมงาน Gulf Food 2005 ซึ่งเป็นงานแสดงสินค้าประเภทอาหารใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีประเทศผู้ผลิตอาหารสำคัญทั่วโลก 126 ประเทศ (รวมทั้งไทย) ในงานนี้ กรมการค้าต่างประเทศได้จัดบูรณิทรศการประชาสัมพันธ์ข้าวไทยและข้าวหอมมะลิไทย แจกเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้าวไทย เช่น หนังสือและแผ่นพับสูตรอาหารข้าวหอมมะลิไทย โปสเตอร์ เป็นต้น รวมทั้งสาธิตการหุงข้าวหอมมะลิไทยการจัดกิจกรรมดังกล่าวประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมากโดยมีนักธุรกิจผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารและผู้นำเข้าเยี่ยมชมงานประมาณกว่า 10,000 ราย

ระยะเวลา	ประเทศ	กิจกรรมสำคัญ/ผลการดำเนินการ
23-27 2548	มีค. แอฟริกาใต้ กานา และเบนิน	จัดคณะผู้แทนการค้าเข้าร่วมงานแสดงสินค้าThailand Exhibition 2005 ซึ่งจัดโดยกรมส่งเสริมการส่งออก ในงานนี้

- กรมการค้าต่างประเทศได้เจรจาการค้ากับผู้นำเข้าข้าวท้องถิ่น โดยตรงโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และพบปะหารือกับหอการค้าเพื่อกระชับความสัมพันธ์และสร้างความคุ้นเคย รวมทั้งสำรวจตลาดและภาวะการค้าข้าวเพื่อหาช่องทางขยายตลาดข้าวไทย
- 30 เม.ย. – สหรัฐอเมริกาและ
6 พ.ค. 2548 แคนาดา
- จัดคณะผู้แทนการค้า เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้าวหอมมะลิไทย โดยการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าอาหาร The FMI Show 2005 สามารถขยายช่องทาง การจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิไทยให้เข้าสู่ซูเปอร์มาร์เก็ตต่าง ๆ ในสหรัฐฯ ได้เพิ่มขึ้น การสำรวจภาวะการค้าและตลาด ในจัดคณะผู้แทนการค้าครั้งนี้ ได้มีการลงนามตกลงทำสัญญาข้าวหอมมะลิไทยระหว่างผู้ส่งออกข้าวและผู้นำเข้า ปริมาณ 32,000 ตัน มูลค่ารวม 579 ล้านบาท แบ่งเป็นสหรัฐฯ ปริมาณ 31,000 ตัน มูลค่าประมาณ 560 ล้านบาท แคนาดา ปริมาณ 1,000 ตัน มูลค่าประมาณ 19 ล้านบาท
- 2-6 มิ.ย. 2548 สาธารณรัฐประชาชน
จีน
- การลงนามในสัญญาซื้อขายข้าวระหว่างเอกชนไทย-จีนเป็นข้าวหอมมะลิไทยปริมาณรวม 22,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 9.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ข้าวหอมมะลิไทยและผลไม้ ณ ห้าง Lotus Supercenter กรุงเทพฯ และก้าวไปจัดแสดงพร้อมผลไม้ไทย อาทิ มังคุด ส้มโอ มะขาม ซึ่งมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนมาก รวมทั้งมีการประชุมหารือร่วมกับผู้นำเข้าข้าวจีน เพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรคการส่งออกข้าวไทยไปจีน
- 4-11 มิ.ย. 2548 รัสเซียและยูเครน
- การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ครั้งนี้เป็นการจัดให้ผู้ส่งออกไทยพบกับผู้นำเข้ารายสำคัญโดยตรงในตลาดทั้งสองประเทศ จึงทำให้เกิดกระแสนวัตกรรมสร้างความมั่นใจและกล้าที่จะทำการค้ากันโดยไม่ต้องผ่านนายหน้าหรือคนกลาง รวมทั้งผู้นำเข้าและผู้บริโภคมีความเข้าใจและเชื่อมั่นในคุณภาพมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทยและข้าวไทยมากยิ่งขึ้น
- 17-21 ต.ค. 2548 สาธารณรัฐประชาชน
จีน
- คณะผู้แทนการค้าโดยผู้ส่งออกข้าวลงนามในสัญญาซื้อขายข้าวหอมมะลิไทยกับผู้นำเข้าข้าวจีนสำหรับการส่งมอบปี 2548/49 รวม 7 ฉบับ ปริมาณทั้งสิ้น 190,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 85 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 3,485 ล้านบาท นอกจากนี้ คณะผู้แทนการค้าได้ประชุมหารือกับข้าราชการระดับสูงของจีน ประจําฉนวนทลเพื่อได้รับฟังปัญหาอุปสรรคและแก้ไขปัญหาดลอดจนแสวงหาแนวทางการขยายตลาดสินค้าไทยในตลาดจีน

จากผู้นำเข้าข้าวจีนและผู้ส่งออกข้าวไทย

2) กิจกรรมการส่งเสริมคุณภาพเพื่อยกระดับราคาข้าวหอมมะลิไทยในพื้นที่จังหวัดที่เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวหอมมะลิไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมฯได้จัดทำแผนการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทยและได้ประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัด CEO 19 จังหวัด ขณะนี้ มี 10 จังหวัด ได้แก่ นครพนม บุรีรัมย์ มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองบัวลำภู และอำนาจเจริญ ได้แจ้งความคืบหน้าในการคัดเลือก/การออกหนังสือรับรองโรงสี การตรวจสอบ DNA และการประกาศเรื่องห้ามปลอมปนข้าวหอมมะลิ เป็นต้น เพื่อร่วมกับจังหวัดดำเนินการส่งเสริม กำกับ และดูแลคุณภาพของข้าวหอมมะลิไทยตั้งแต่ต้นทางการผลิตจนถึงขั้นตอนการส่งออก เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ซื้อในต่างประเทศ ทั้งนี้ ในช่วงเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2548 กรมการค้าต่างประเทศได้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าวแล้ว ดังนี้

ระยะเวลา	สถานที่	กิจกรรมสำคัญ/ผลการดำเนินการ
22 ก.พ. 2548	กรมการค้าต่างประเทศ	กรมฯได้จัดทำแผนการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทยและได้ประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัด CEO 19 จังหวัด ขณะนี้ มี 10 จังหวัด ซึ่งได้แก่ นครพนม บุรีรัมย์ มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนครสุรินทร์ หนองบัวลำภู และอำนาจเจริญ ได้แจ้งความคืบหน้าในการคัดเลือก/การออกหนังสือรับรองโรงสี การตรวจสอบ DNA และการประกาศเรื่องห้ามปลอมปนข้าวหอมมะลิ เป็นต้น
8 เม.ย. 2548	จ. สุรินทร์	การประชุมส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทยร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด CEO ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในกลุ่มคลังสตอร์จำนวน 2 กลุ่ม รวม 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ บุรีรัมย์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ เพื่อพิจารณาแนวทางส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย ตั้งแต่ต้นทางการผลิตในระดับโรงสี

- 20 พ.ค. 2548 จ. ร้อยเอ็ด กรมการค้าต่างประเทศได้จัดทำแผนปฏิบัติตราข้าวหอมมะลิไทยขึ้น เพื่อให้องค์กรที่เกี่ยวข้องตระหนักว่าข้าวหอมมะลิไทยเป็นข้าวที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกว่าเป็นข้าวที่ดีที่สุดของประเทศไทย และผลักดันให้ข้าวหอมมะลิไทยเป็นสินค้าระดับพรีเมียม มีราคาแพง กรมฯจะส่งเสริมโรงสีและผู้ส่งออกที่ได้รับคัดเลือกจากจังหวัดให้สามารถสร้างตราข้าวหอมมะลิไทยของตนเอง (Private Brand)
- 18-28 พ.ค. 2548 กรุงเทพฯ จัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้าวหอมมะลิไทยในงานแสดงสินค้า Thaifex World of Food Asia 2005 ให้ผู้ซื้อและผู้นำเข้าชาวต่างประเทศรวมทั้งประชาชนโดยทั่วไปรับทราบถึงคุณค่า คุณภาพและมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทยภายใต้การดูแลของกระทรวงพาณิชย์
- 13-29 มีย. 2548 จ. บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ และ อำนาจเจริญ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) การส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทยร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด CEO 4 จังหวัด ได้แก่ บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ เพื่อพิจารณาแนวทางส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย ตั้งแต่ต้นทางการผลิตในระดับโรงสี
- 21-23 ก.ย. 2548 จ. เชียงใหม่ การประชุม JC ระหว่าง ไทย-จีน ครั้งที่ 2 มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมและขยายการค้าสินค้าข้าวหอมมะลิไทย ระหว่างไทย-จีน โดยจีนรับที่จะพิจารณานำเข้าข้าวหอมมะลิไทยเพิ่มขึ้นเป็น 500,000 ตัน และร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ระยะยาวเพื่อแก้ไขปัญหาการปลอมปนข้าวหอมมะลิไทย และการปลอมแปลงเครื่องหมายรับรองข้าวหอมมะลิไทย รวมทั้งพิจารณานำระบบการค้าต่างตอบแทนมาใช้โดยนำข้าวหอมมะลิไทยแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่มีศักยภาพของจีน
- 15-18 พ.ย. 2548 จ. กรุงเทพ การรับรองคณะผู้แทนการค้าจากสมาคมค้าธัญพืชของมณฑลกว่างตุ้งและผู้จัดการตลาดค้าส่งข้าว Ribao Guangzhou Wholesale Market ผู้แทนจากตลาดค้าส่งได้พบปะหารือกับผู้อำนวยความสะดวกการค้าเพื่อหารือเกี่ยวกับแนวทางการขยายตลาดข้าวหอมมะลิไทยในจีน และการแก้ไขปัญหาการปลอมปนข้าวหอมมะลิไทย
- 28-30 พ.ย. จ. อุบลราชธานี โครงการจัดประชุม Thai Hom Mali Rice Convention 2005

2548

มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) วันที่ 28 พฤศจิกายน 2548 การประชุมสัมมนาทางวิชาการ (Seminar) ตามโครงการ THAI HOM MALI RICE CONVENTION 2005 โดยมีนายการุณ กิตติสถาพร ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน พร้อมกับมีวิทยากรได้บรรยายให้ความรู้กับผู้เข้าสนทนา Keynote Speech 4 หัวข้อ ได้แก่

(1) ข้าวหอมมะลิไทย ของขวัญจากธรรมชาติ

"THAI HOM MALI RICE : THE GIFT FROM THE NATURE"

(2) การควบคุม คุณภาพเพื่อความเป็นเลิศ "THE FINEST GRAIN FROM THAILAND"

(3) ความแตกต่างในคุณค่าเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคโดยตราสินค้า "DIFFERENTIATED VALUE FOR CUSTOMER BENEFIT BY BRANDING"

(4) THE FUTURE OF THAI HOM MALI RICE IN THE GLOBAL MARKET

2) วันที่ 29 พฤศจิกายน 2548 การศึกษาดูงานในพื้นที่ (Filed Trip) ชมกิจกรรมแสดงวงจรการผลิตข้าวหอมมะลิ ตั้งแต่ต้นจนถึงการสีแปรสภาพตามวิถีชีวิตชนบทแบบดั้งเดิม ณ บ้านทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และเยี่ยมชมโรงสีของบริษัท บางชื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด เพื่อศึกษาดูงานกระบวนการการสีข้าวหอมมะลิไทยที่ได้คุณภาพ จากโรงสีข้าวที่ทันสมัยและเทคโนโลยีสูง

3) ร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตรในประเทศ (Strategic Alliance) เพื่อประชาสัมพันธ์ตราสินค้าข้าวหอมมะลิไทย (Brand Marketing) ให้ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศประจักษ์ในคุณค่าข้าวหอมมะลิไทย พร้อมผลักดันให้ข้าวหอมมะลิไทยเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีเลิศ (Premium) ที่หายากและมีจำนวนจำกัด อีกทั้งมีราคาแพงเหมาะสำหรับตลาดต่างประเทศที่นิยมข้าวคุณภาพดี

ระยะเวลา	สถานที่	กิจกรรมสำคัญ/ผลการดำเนินการ
27 พ.ย. 48	กรุงเทพฯ	<p>การจัดงานเปิดตัวพันธมิตรสร้างตราข้าวหอมมะลิไทย (Brand Marketing) การจัดงานเปิดตัวพันธมิตรสร้างตราข้าวหอมมะลิไทย "THAI HOM MALI RICE : THE GREATEST GIFT FROM NATURE" ร่วมกับหน่วยงานพันธมิตร ณ โรงแรม Intercontinental โดยมีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (ดร. สมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ให้เกียรติเป็นประธาน แขกรับเชิญประกอบด้วย ผู้นำเข้าข้าวและสื่อมวลชนจากทุกภูมิภาคทั่วโลก ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานพันธมิตรทูตานุทูต ผู้ส่งข้าวออกต่างประเทศ บริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวต่างชาติ และสายการบิน ห้างค้าปลีก รวมทั้งสื่อมวลชนในประเทศทุกสาขา รวมทั้งสิ้นจำนวน 300 คน ผลของการจัดงานสามารถเผยแพร่ภาพลักษณ์ความแตกต่างของข้าวหอมมะลิไทย โดยการใช้เครือข่ายหรือสื่อประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานพันธมิตรไปสู่ นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 13 ล้านคน ที่เดินทางมาเที่ยวประเทศไทยได้ทดลองชิมข้าวหอมมะลิไทย และเกิดความประทับใจในรสชาติและกลับไปบริโภคข้าวหอมมะลิไทยในภัตตาคาร/ร้านอาหารไทยในต่างประเทศ นอกจากนี้ การจัดงานดังกล่าวยังแสดงถึงความ</p>

ระยะเวลา	สถานที่	กิจกรรมสำคัญ/ผลการดำเนินการ
		<p>ร่วมมือร่วมใจกันของหน่วยงานพันธมิตรในประเทศที่จะผลักดันให้ข้าวหอมมะลิไทยเป็นสินค้าคุณภาพดีเลิศ (Premium) ที่มีราคาแพง เพื่อยกระดับราคาสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น และช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิไทยมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถลดปัญหาความยากจนของรัฐบาลได้</p>

4. สร้างพันธมิตรระหว่างประเทศผู้ส่งออกข้าว โดยประสานความร่วมมือกับประเทศผู้ผลิตและส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก 5 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย ปากีสถาน เวียดนาม และไทย ตามนโยบายของรัฐบาล

ระยะเวลา	สถานที่	กิจกรรมสำคัญ/ผลการดำเนินการ
4 ตุลาคม 2548	สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	กรมการค้าต่างประเทศได้เข้าร่วมประชุมว่าด้วยความร่วมมือค้าข้าว ณ ประเทศเวียดนาม โดยได้มีการแลกเปลี่ยนความเห็นและเห็นควรที่จะมีความร่วมมือในด้านต่างๆ เพื่อช่วยรักษาเสถียรภาพราคาข้าวในตลาดโลกให้ได้รับประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ ทั้ง 2 ฝ่าย ได้ร่วมลงนามใน Working Record on Rice Trade Cooperation โดยมีสาระสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข้าวเชิงลึก และการจัดประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสเพื่อหารือรายละเอียดและความเป็นไปได้เกี่ยวกับโมเดลเรื่องการตลาด ราคาและช่วงเวลาการส่งออกข้าว เพื่อเสนอต่อที่ประชุมระดับรัฐมนตรีต่อไป
24-25 พ.ย. 2548	สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสความร่วมมือค้าข้าวเวียดนาม-ไทย ณ นครโฮจิมินห์ ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามใน Working Record on Rice Trade Cooperation สรุปสาระสำคัญดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างกลไกเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข้าวระหว่างกัน 2. ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการนำร่องเพื่อส่งออกข้าวเวียดนาม-ไทย (Joint Venture) 3. เพิ่มความร่วมมือในระดับเจ้าหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลช่วงเวลาและปริมาณการส่งออกข้าว 4. พบปะกันในระดับรัฐมนตรีเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและสถานการณ์ข้าวระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ

4. ปัญหาและอุปสรรคการส่งออกข้าวของไทย

- 1) ขาดความสามารถแข่งขันทางด้านราคาจากการที่ต้นทุนการผลิตสูงกว่าประเทศคู่แข่ง
- 2) การกีดกันทางการค้าด้วยมาตรการภาษี (Tariff barrier) และมาตรการที่มีใช่ภาษี (non-tariff barrier) ในรูปแบบต่าง ๆ
  - มาตรการภาษี (Tariff barrier) ประเทศผู้นำเข้าข้าวสำคัญ ได้แก่ ไนจีเรีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียตั้งกำแพงภาษีนำเข้าข้าวในอัตราสูง และในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2548 ประเทศผู้นำเข้าข้าวแถบแอฟริกา ได้แก่ เคนยา แทนซาเนีย และอูกานดา ประกาศขึ้นอัตราภาษีนำเข้าข้าว
  - มาตรการที่มีใช่ภาษี ได้แก่ การประกาศห้ามนำเข้าข้าวจากไทยของเปรูโดยอ้างเชื้อไวรัสใช้หวัดนกในปี 2547 ที่ผ่านมา และนโยบายของรัฐบาลประเทศผู้นำเข้าต้องการคุ้มครองผู้ผลิตภายในประเทศและรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล จึงชะลอการนำเข้าได้ ได้แก่ ในเดือนมิถุนายน 2548 อินโดนีเซียได้ประกาศอย่างเป็นทางการขยายระยะเวลาการห้ามนำเข้าจนถึงสิ้นปี 2548

3) ปัญหาการแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่นที่รุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะข้าวคุณภาพต่ำต้องแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกที่มีต้นทุนต่ำกว่า

4) ปัญหาความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและค่าระวางเรือ (Freight) ที่สูงขึ้น ปัจจุบันค่าเงินบาทได้อ่อนค่าลงต่อเนื่องและได้แข็งค่าขึ้นตามค่าเงินหยวนที่แข็งค่าขึ้นตั้งแต่ปลายเดือนสิงหาคม 2548 จนถึงปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง แต่ได้กลับอ่อนตัวในเดือนพฤศจิกายน 2548

5) การแข่งขันกันเองของผู้ส่งออกข้าวไทย เนื่องจากเป็นการค้าเสรี มีผู้ส่งออกจำนวนมากราย

6) ประเทศผู้ซื้อที่ประสบปัญหาทางการเงิน ต้องการซื้อข้าวในรูปของสินเชื่อ จึงเกิดความเสี่ยงในการชำระเงิน ขณะที่บางประเทศต้องอาศัยการซื้อขายผ่านนายหน้าผู้ค้าระหว่างประเทศ (Brokers)

สำนักบริหารการค้าธัญพืชและสินค้าข้อตกลง
กรมการค้าต่างประเทศ
ธันวาคม 2548

ผลผลิต การค้าข้าวของไทย

2547/48*	2543/44	2544/45	2545/46*	2546/47	2547/48	2548/49*	± (%) 47/48 เทียบกับ 48/49	
1. การผลิต								
- ผลผลิต (ล้านตัน ขป.)	25.844	28.034	27.992	29.474	28.558	29.914	4.7	
1) นาปี	19.788	22.410	21.566	23.142	22.670	23.394	3.2	
2) นาปรัง	6.056	5.624	6.426	6.332	5.888	6.520	10.7.	
รายการ	2543	2544	2545	2546	2547	ม.ค. - พ.ย.		Δ (%) 47/48
						2547	2548	
2. ส่งออก (ล้านตัน ขส.)								
- มูลค่า (ล้านบาท)	68,102	69,261	67,193	76,368	110,376	99,622	82,051	-17.6
(ล้าน US\$)	1,724	1,567	1,554	1,844	2,749	2,490	2,060	-17.3
- ชนิดข้าวส่งออก (ล้านตัน)								
1) ข้าวคุณภาพดี	3.85	3.72	4.39	4.85	7.36	6.70	N.A.	N.A.
2) ข้าวคุณภาพต่ำ	0.90	1.49	1.22	1.25	0.58	0.52	N.A.	N.A.
3) ข้าวหนึ่ง	1.85	2.34	1.64	1.50	2.20	2.06	N.A.	N.A.
- ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัน)								
1) ราคาส่งออก (\$/ตัน)	261	208	214	245	271	268	310	15.6
2) ราคาส่งออก(บาท/ตัน)	10,318	9,174	9,237	10,052	10,885	10,731	12,352	15.1
3) ราคา ขป. 5% (นาปี)	4,783	4,531	4,706	4,629	5,689	5,409	6,571	21.5
4) ราคา ขป. ความชื้น 14-15% (นาปรัง)	4,450	4,337	4,713	4,667	5,452	5,452	6,801	24.7
5) ราคา ขป. หอมมะลิ	7,362	5,628	6,116	8,095	8,423	8,489	7,877	-7.2
6) ราคา ขป. เหนียว	4,916	5,573	5,612	6,239	6,425	6,469	6,246	-3.4
3. การนำเข้า (WTO) (ตัน)								
	422.8	104.8	399.55	7,570.5	1,380.7	1,306.6	1,389.2	6.3
						0	0	

ที่มา : 1. กระทรวงเกษตรฯ 2. ปริมาณ มูลค่า ราคาส่งออกเฉลี่ยมาจากกรมการค้าต่างประเทศและราคาข้าวเปลือกเฉลี่ยภูมิภาคมาจากกรมการค้าภายใน 3. * ประเมินการณ์เบื้องต้น ณ พ.ย. 48

หมายเหตุ 1. การค้าเป็นตัวเลขปีปฏิทิน 2. ข้าวคุณภาพดี หมายถึง ข้าวหอม ข้าวกล้อง ข้าวเหนียว และชข. ตั้งแต่ 15% ขึ้นไป และข้าวคุณภาพต่ำหมายถึงปลายข้าว และชข. ตั้งแต่ 20% ลงมา 3. การค้าในปี 2548 (ม.ค.-พ.ย.) เป็นตัวเลขของคณะกรรมการตรวจสอบข้าว และสภาหอการค้าฯ

ข่าวรวมทั้งหมด : ปริมาณและมูลค่าการส่งออกรายเดือน

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : ล้านบาท

เดือน	ปี 2542		ปี 2543		ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ปี 2547		ปี 2548	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ม.ค.	566,012	5,603.56	450,220	5,128.42	722,925	6,787.12	690,667	6,088.28	599,711	5,881.09	593,815	5,821.51	761,200	6,829.88
ก.พ.	405,917	4,636.76	538,118	5,693.84	437,430	4,432.37	497,524	5,364.94	580,857	5,308.78	607,962	6,311.77	616,098	7,019.03
มี.ค.	471,383	5,510.96	456,185	4,996.40	411,989	3,896.35	602,942	5,775.73	401,746	4,429.43	634,026	6,316.55	611,080	7,375.03
เม.ย.	386,519	4,443.29	350,629	3,822.36	368,894	3,595.45	563,698	5,969.20	470,486	5,081.43	656,677	6,777.30	533,828	6,297.39
พ.ค.	525,714	5,008.15	309,216	3,718.07	730,338	6,306.94	500,802	4,656.77	538,458	5,508.73	843,221	3,623.95	764,695	9,096.51
มิ.ย.	533,559	5,225.28	394,261	4,429.45	535,410	4,797.37	527,700	4,924.21	467,425	5,553.96	1,060,498	11,311.03	633,749	7,864.43
ก.ค.	626,858	6,160.30	490,354	4,982.01	558,573	4,962.59	545,602	5,168.56	564,842	5,461.70	937,045	10,001.79	466,625	6,151.88
ส.ค.	645,863	6,927.57	582,206	6,033.99	651,374	5,882.82	582,600	7,230.57	720,270	6,872.41	1,006,828	10,621.85	647,034	8,200.57
ก.ย.	637,391	7,015.88	443,695	4,684.69	729,789	6,492.07	558,740	6,175.22	618,626	6,264.06	932,948	9,965.28	657,001	8,461.73
ต.ค.	615,588	6,802.93	654,216	6,584.21	748,088	6,808.53	813,060	7,584.31	544,049	7,410.68	869,619	9,709.34		
พ.ย.	666,505	7,358.79	787,037	8,096.32	792,854	7,200.07	879,402	8,480.80	965,345	9,544.91	970,925	11,174.43		
ธ.ค.	757,484	8,116.95	685,204	7,376.52	1,003,545	9,003.60	571,711	6,245.92	874,156	9,351.49	876,346	10,153.67		
รวม	6,838,793	73,810.42	6,141,341	65,516.28	7,691,209	70,165.28	7,334,448	70,064.61	7,345,971	76,699.16	9,989,910	108,393.97	5,691,310	69,276.26

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของ กรมศุลกากร

ปรับปรุงครั้งสุดท้ายเมื่อ 26/10/2005

ปริมาณการส่งออกข้าวของไทย ระหว่างปี 2544-2548 (ม.ค.-ก.ย.)

ประเภท	2544	2545	2546	2547	(ม.ค.-ก.ย.)		%เปลี่ยนแปลง
					2547	2548	
					ปริมาณ : ตัน		
เฉลี่ย	2,036,074	2,364,617	2,681,249	2,584,491	1,849,839.10	1,356,316.50	-26.68
กันตนา	26,942	38,500	42,418	24,024	16,604.80	20,425.00	23.01
เกาะสโตน	20,040	3	43,542	34,326	12,677.12	13,000.00	2.55
เกาะสโตน	1,733	202,557	94,855	317,282	98,529.02	37,223.60	-62.22
จีน	254,842	299,557	254,501	698,091	514,192.54	262,160.77	-49.02
ญี่ปุ่น	136,602	121,671	156,005	117,582	96,069.57	144,838.91	50.76
ติมอร์	430	2,936	6,503	4,989	4,417.48	1,723.41	-60.99
ไต้หวัน	3,203	13,553	21,904	30,927	20,003.22	23,149.92	15.73
เนปาล				1	1.06		
บรูไน	27,400	31,821	20,139	31,015	24,378.75	24,118.42	-1.07
บังกลาเทศ			3,799	3,718	2,665.63	63.04	-97.64
ปากีสถาน				3	3.28	6.50	
พม่า	367	1,062	2,976	602	269.95	375.00	
ฟิลิปปินส์	190,756	155,506	389,320	198,943	197,220.43	72,372.09	-63.30
เวียดนาม		250		-			

มูลค่าเพิ่ม	1,551	1,562	1,231	1,399	1,182.50	1,100.60	-6.93
มาจาก	5,364	5,401	8,824	5,306	4,060.39	3,157.67	-22.23
มาเลเซีย	351,477	266,159	316,396	457,378	356,806.50	301,875.13	-15.40
มองโกเลีย						5.00	
ลาว	8,840	3,270	2,104	6,081	4,975.92	2,896.23	
เวียดนาม	1,333	924	1,398	1,900	1,238.00	1,130.20	-8.71
ศรีลังกา	245	243	241	1,968	1,705.00	204.50	-88.01
สิงคโปร์	290,979	254,497	270,501	205,765	158,351.81	128,767.81	-18.68
อินเดีย		43	85	21	21.18	64.50	
อินโดนีเซีย	446,972	697,352	763,690	155,739	126,217.52	94,457.98	-25.16
อุษมเบกิสถาน						25.00	
ฮ่องกง	267,000	267,750	280,818	287,432	208,247.43	223,175.23	7.17
คะแนนนอกกลาง	1,080,349	1,220,294	1,165,997	1,610,267	1,198,567.41	837,227.13	-30.15
กาตาร์	463	536	713	1,832	1,352.98	1,194.43	-11.72
คูเวต	2,138	2,000	2,175	3,020	2,129.00	2,814.16	32.18
จอร์แดน	9,129	10,282	25,941	14,111	10,696.68	5,466.84	-48.89
ราชอาณาจักรเนปยี	69,101	58,309	45,428	70,720	54,057.50	43,436.13	-19.65
ฟิลิปปิน	11,891	105,927	58,461	8,599	4,341.08	5,287.49	21.80
ตุรกี	938	5,528	2,870	1,797	1,598.56	1,000.45	-37.42
บาห์เรน	2,431	1,729	5,848	2,561	2,040.05	2,036.04	-0.20

ยุโรป	410,718	345,072	344,069	441,633	327,151.49	245,987.43	-24.81
กรีซ	707	626	645	812	446.25	430.93	-3.43
โครเอเชีย	2,967	3,910	5,142	2,827	2,080.62	1,777.30	-14.58
จอร์เจีย						9.99	
เช็ก	2,020	3,526	4,083	8,180	4,766.99	1,414.94	-70.32
ไซปรัส	511	649	1,507	919	914.24	317.50	-65.27
เดนมาร์ก	1,372	1,276	1,633	1,379	829.36	1,445.58	74.30
นอร์เวย์	9,390	9,234	9,560	11,083	7,321.35	5,441.49	-25.68
เนเธอร์แลนด์	103,686	55,833	48,565	41,474	30,852.20	23,993.29	-22.23
บัลแกเรีย	22	215	675	673	624.50	118.00	-81.10
เบลเยียม	26,945	31,715	29,248	28,779	19,220.07	17,581.69	-8.52
โปรตุเกส	1,505	1,627	1,992	2,290	1,767.81	9,792.22	453.92
โปแลนด์	25,896	17,011	13,987	1,539	1,240.16	531.10	-57.17
ฝรั่งเศส	60,663	68,245	56,372	58,912	38,013.46	39,810.98	4.73
ฟินแลนด์	1,853	2,189	1,739	1,887	1,329.69	1,038.69	-21.88
มอลตา	398	278	321	303	243.38	244.75	0.56
โมนาโก		67		-	-	-	
ยูโกสลาเวีย			22	-	-	-	
ยูเครน	2,400	149	2,268	19,562	19,448.05	593.83	-96.95

เยอรมนี	17,626	15,124	16,972	18,664	12,916.09	13,125.52	1.62
รัสเซีย	22,346	33,055	43,120	107,568	77,416.42	45,146.52	-41.68
โรมาเนีย	43	34	91	84	82.67	50.60	-38.79
สวีเดน	12,264	616	1,611	276	276.00	-	-100.00
สิงคโปร์	43	3,251	1,860	5,870	5,869.50	-	-100.00
สเปน	24,182	26,121	28,286	45,114	37,007.35	29,098.40	-21.37
สโลวาเกีย			21	119	54.67	63.98	17.04
สโลว์ก	127	74		43	-	-	
สวีเดน	180	212	255	799	798.62	27.68	-96.53
สวีตเซอร์แลนด์	40,193	19,090	26,141	20,665	17,659.57	8,452.21	-52.14
สวีเดน	8,692	7,826	7,227	8,784	5,577.18	6,499.99	16.55
สหราชอาณาจักร	15,182	16,929	17,285	20,189	14,235.75	16,527.31	16.10
ออสเตรเลีย	1,426	1,590	1,798	1,739	1,187.24	1,526.61	28.58
อาร์เจนตินา		64	43	17	17.00	22.00	29.41
อิตาลี	24,357	19,571	19,917	28,669	22,882.13	18,997.80	-16.98
เอสโตเนีย			87	47	46.50	0.96	-97.94
ไอร์แลนด์	199	178	25	271	130.64	310.51	
ไอร์แลนด์		209	506	307	265.11	903.30	240.73
ฮ่องกง	3,524	4,580	1,066	1,790	1,630.92	691.77	-57.58

แต่พหุภคา	3,558,058	2,863,159	2,615,450	4,757,263	3,342,863.70	2,656,118.09	-20.54
ภคา	97,401	78,525	127,303	333,940	271,858.10	83,246.52	-69.38
ภคาง	59,571	29,145	35,018	42,792	31,172.86	26,070.73	-16.37
ภค	1,214	250		10,000		25,150.00	
ภคภคตเขา		2,250	3,193	110	87.00	6,022.00	6,821.84
เกาะนครินทร์							
ภคภคณ	28,921		6,272	8,100	8,100.00	21,023.00	
คองโก	10,669	14,777	9,437	279	214.82	5,413.29	2,419.92
คองยา	6,153	6,444	4,721	10,779	10,375.65	318.52	-96.93
คองปอร์ต		10,000	4,400	798	798.00		
คองมอน	42,540	42,629	48,624	273,155	123,518.27	298,180.00	141.41
โคโคโนโรส	14,712	14,188	14,173	8,614	8,065.00	7,614.32	-5.59
จูปิต	5,779	3,005	2,522				
แซร์		22	22	22	21.50		
ซาฮาร์	7,272	22					
ซิมบับเว		63					
ซูดาน	65	129	505	552	336.00	243.80	-27.44
เซเนกัล	814,687	777,632	556,762	569,792	471,983.63	399,986.91	-15.25
เซียร์ราลีโอน	25,737	1,043	8,453	7,181	5,807.30	40,092.85	590.39

บาท

แซมเบีย	462	2,000	7,000	3,500.00	1,500.00	
โอมาน	15,750	16,999	18,605	18,604.50		-100.00
ตุรกี	15,305	19,521	8,732	7,232.00	12,250.00	69.39
โตโก	31,456	36,090	110,299	41,400.46	97,967.91	136.63
แทนซาเนีย	8,512	43	20,991	20,969.73	133.85	-99.36
นามิเบีย	120	66	93	68.20	73.00	7.04
ไนจีเรีย	1,496,571	546,068	839,426	581,323.56	499,538.21	-14.07
ไนเจอร์		542	3,022	1,022.00	3,250.00	218.00
บุรุนดี	86	1,065	3,589	89.00	43.00	-51.69
เบเนิน	83,257	274,257	466,507	296,022.09	369,203.04	24.72
บอริเนียส	37,451	1,547	13,824	12,853.03	12,863.30	0.08
บอริเนีย					7.38	
บราซิล	22	8,824	60,485	10,412.00	50,549.00	385.49
บราซิล	1,393	2,641	5,241	4,080.77	4,051.65	-0.71
บราซิล	12,129	114			20.00	
โบลิเวีย	15,747	24,602	278,262	181,528.51	74,964.00	-58.70
โบลิเวีย	194		332	289.00	39.00	-86.51
รวม	22,445	21,746	34,587	18,754.06	33,910.66	85.77

๖๔

โฉนดที่ดิน	4,400				559	86.00	872.00	913.95
อสังหาริมทรัพย์	2,992	91	3,119	7,598	5,816.97	5,219.45	-10.27	
รถยนต์	11,006	115	215	9	2.50	178.00		
เครื่องใช้	28,596	40,432	40,868	381,243	272,302.13	12,642.53	-95.36	
เครื่องใช้	43		131					
อาคาร	343,159	317,198	420,236	814,271	650,927.17	345,008.53	-47.00	
อาคาร	6,468	27,948	21,659	17,101	13,237.00	6,613.00	-50.04	
ที่ดิน	305,143	343,492	351,340	398,835	270,093.54	191,858.64	-28.97	
รวม	383,238	373,024	699,397	613,534	461,946	274,249	-40.63	
หนี้	1,201	1,085	568	269	201.45	847.45	320.67	
หนี้	330	440	370	194	129.00	193.50		
หนี้								
หนี้	124	92	23	81	80.84	21.23	-73.74	
หนี้	32	47	100	45	45.39	55.79	22.92	
หนี้				14,250	14,250.00			
หนี้	61,224	56,904	58,279	69,110	46,621.90	41,969.19	-9.98	
หนี้	10,700			44,500	44,500.00		-100.00	

๒๕

จามกา	313	1,587	831	2,921	2,837.10	344.77	-87.85
ชิลี	12,517	28,097	130,263	53,296	52,856.33	18.50	-99.96
ชิลีนัม		14	22	-	-	21.14	
โคกนิกัน			46	-	-	-	
คิริบาคัด	2,132	1,891	1,468	1,840	1,272.58	427.14	-66.44
บราซิล	53	40	199,319	29,095	29,029.00	120.55	-99.58
บาสมาส				50	24.80	-	-100.00
ปานามา		20	63	21	20.98	127.67	508.55
เปรู			22	-	-	-	
เปอร์โตริโก	22			-	-	75.65	
เฟรนช์เกียนา	173	150	296	320	255.88	395.16	54.43
มาร์ตีนิก		19	81	436	335.44	323.98	-3.42
เม็กซิโก	38	11	42	63	40.50	129.25	219.14
เวเนซุเอลา	84	174	40	254	158.53	253.54	59.93
สหรัฐอเมริกา	284,274	282,455	307,561	376,677	249,174.32	228,921.08	-8.13
อาร์เจนตินา	21		3	87	87.00	3.00	-96.55
เฮติ	10,000			20,025	20,025.00	-	

bb

โตขึ้นเต็ม	76,932	79,473	91,253	133,036	95,931.32	100,903.14	5.18
สินค้า				686	410.73		
พนักงาน						21.36	
ภาษี		22	22	100	99.95		
ใบโฆษณา		150					
คองคา				42	21.00	42.26	
คานิด	188	145	1,274	4,824	4,274.86	8,443.81	97.52
นาจ				22	21.00		-100.00
นิเวศน์โตเต็ม	1,264	995	1,495	2,087	1,732.90	1,917.38	10.65
นิเวศน์แลนต์	5,205	6,547	8,663	11,245	8,362.13	8,278.67	-1.00
ป้าวิญญูภักดิ์	454	1,159	4,181	22,364	16,411.10	8,770.92	-46.55
พาลา	1,209	391	81	83	83.50	45.05	-46.05
โพนาเป							
ศจ	25,432	20,761	21,843	27,604	20,278.39	18,782.79	-7.38
เฟรนโพสโตเต็ม				994	851.33		-100.00
มาร์แซล			21				
มาธิชนา	827	1,387	1,060	1,891	1,529.18	914.89	-40.17
ไมโครฟิล์ม	299		23	279	278.87	46.30	
วาญ			22	382	162.82	193.04	

บาท

ออสตราเลีย	42,053	47,917	52,505	60,432	41,413.57	53,446.68	29.06
รวมทั้งสิ้น	7,545,368	7,245,638	7,597,415	10,140,224	7,276,299.05	5,470,800.85	-24.81
มูลค่าข้าว (ล้านบาท)	69,261	67,193	76,368	110,376	77,961.96	66,852.10	-14.25
มูลค่าข้าว (ล้าน US\$)	1,567	1,554	1,844	2,749	1,955.65	1,686.51	-13.76
ปริมาณข้าวเอกชน	7,262,398	6,899,518	7,225,071	10,117,574	7,253,648.55	5,470,800.85	-24.58
ปริมาณข้าวรัฐบาล	282,970	346,121	372,344	22,651	22,650.50	-	-

ที่มา : สถานเอกอัครราชทูตแห่งประเทศไทย

สำนักงานมาตรฐานสินค้า

รวบรวมโดย : สำนักการค้าข้าวต่างประเทศ
กรมการค้าต่างประเทศ

หมายเหตุ : 1/ ตั้งแต่ มกราคม-21 มีนาคม และพฤศจิกายน-ธันวาคม 2545 ปริมาณข้าวหอมมะลิ รวมรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการตรวจข้าว

2/ ตั้งแต่ 22 มีนาคม-ธันวาคม 2545 ปริมาณและมูลค่าข้าวหอมมะลิ รวมรวมโดยกองตรวจสอบและมาตรฐานสินค้า

3/ รวมข้าวขายแดนแล้ว

ส 02705

สพ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
12 สำนักงานวิชาการ. กลุ่มงานบริการ
5.4 วิชาการ.
354.5 ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง
2548 ทบวง กรม (ฉบับที่...) พ.ศ. ....
(จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์) อ.พ. 23/2548
สมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ.

สำนักวิชาการ

www.parliament.go.th/library/

บริการวิชาการ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์

- ❁ ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทรัพย์สินทางปัญญา

ติดต่อ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๔-๕๙

- ❁ ด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน ขบประมาณ ประกันภัย อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์

ติดต่อ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๔-๕๙

- ❁ ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน

ติดต่อ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๔-๕๙

วันจันทร์ - ศุกร์ เวลาราชการ

บริการวิชาการ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน

๑. ศูนย์บริการวิชาการเฉพาะกิจ (Academic Service Center) บริการค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการทุกสาขาวิชา ณ อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๑ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๑๔ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๒๒

๒. ศูนย์สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) บริการค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการทุกสาขาวิชา บริการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล LEXIS-NEXIS, ฐานข้อมูล ABI/Inform, ฐานข้อมูล DAO : Dissertation Abstracts Online, ฐานข้อมูล NEWSCenter, ฐานข้อมูล TFRC Econ Analysis, สยามจดหมายเทศ, กฤตภาคข่าว (News Clipping), กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ณ อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๑๔๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๔๗๘

วันจันทร์-ศุกร์ เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ นาฬิกา

วันประชุมสภา เวลา ๘.๓๐ - ๑๙.๓๐ นาฬิกา

แผนผังศูนย์บริการวิชาการเฉพาะกิจ

Academic Service Center

อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๑

แผนผังศูนย์สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

E-Knowledge Services

อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓

